

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36006675	CPR San José	Pontevedra	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Comunicación e representación da realidade	5º Inf.	9	315

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	15
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	17
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	18
6. Medidas de atención á diversidade	19
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	20
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	22

1. Introducción

A Educación Infantil ten como finalidade básica contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social, e intelectual dos nenos e nenas. Para desenvolver un bo proceso de ensinanza e de aprendizaxe e conseguir no/a neno/a un desenvolvemento e unha evolución óptima é necesario ter en conta unha multitude de aspectos, tanto as súas características persoais como as do entorno. Facilitando deste xeito a súa integración na sociedade na que vive e se desenvolve.

A programación, supón a organización e planificación das aprendizaxes, e convértese no punto de partida para preparar o día a día co alumnado e axúdanos a definir aqueles aspectos que debemos ter en conta antes de comezar cada proceso de ensino-aprendizaxe. Representa o conxunto de decisións didácticas que adopta o mestre ou mestra como folla de ruta a seguir durante o seu labor docente. Nela, aproveitaremos para contextualizar e adaptar as aprendizaxes partindo das necesidades específicas do grupo de alumnos e alumnas e os seus ritmos de aprendizaxe, facilitando desta maneira o bo desenvolvemento das nosas propostas na aula.

Cando organizamos as nosas decisións didácticas, estamos a ordenar as ideas esenciais para construír verdadeiras situacións de aprendizaxe e brindarlles a mellor educación posible aos alumnos e alumnas. A programación permítenos crear un deseño pedagóxico único e persoal que dea resposta ás necesidades educativas de todos os nenos e nenas.

A avaliación completará o proceso de ensino-aprendizaxe. Analizaremos en cada momento os aspectos que inflúen neste e poremos en valor as aprendizaxes. Permitiranos saber se estamos a cumprir os obxectivos propostos e, en caso contrario, realizar unha revisión da nosa práctica e detectar novas necesidades, carencias e/ou cambios necesarios que demanden a nosa aula e os/as nosos/as alumnos/as.

Para dar resposta á necesidade de programar e avaliar, presentamos o seguinte material coa intención de compilar a información básica que axude a ordenar as aprendizaxes, permitindo unha xestión eficaz da aula cunha visión global do proceso educativo previsto durante o curso escolar.

Seguindo a Orde do 22 de xullo de 1997 pola que se regulan determinados aspectos de organización e funcionamento das escolas de educación infantil e dos colexios de educación primaria, correspóndelle ó profesorado a programación de actividades e tarefas, programación de aula. Partindo do Proxecto curricular do centro e a súa concreción na programación de ciclo.

Para o desenvolvemento desta programación teremos en conta a lexislación vixente pola que se desenvolve o Currículo de ED. Infantil na Comunidade Autónoma de Galicia, Decreto 150/2022, do 8 de setembro de 2022. Non obstante cabe sinalar que esta Programación será o suficientemente flexible e adaptarase á ORDE pola que se aproba o calendario escolar para cada curso nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia e maila Resolución da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se establece a incorporación gradual do alumnado.

Durante o transcurso das primeiras semanas do curso realizaremos as pertinentes valoracións iniciais para detectar calquera tipo de dificultade que nos poida suscitar.

A lingua ca que imos a traballar na aula será o castelán, que é a lingua maioritaria dos nenos/as, e ademais é a nosa obriga facer que os rapaces/as coñezan a lingua da súa comunidade, o galego.

Somos un colexio concertado con Educación Infantil e Educación Primaria que consta de nove unidades, un curso por nivel.

A maioría das familias son castelán falantes. A comunicación cos/as fillos/as é en castelán, reducíndose a comunicación en galego a menos dun sete por cento, polo xeral, do noso alumnado. Obsérvase unha redución desta porcentaxe cando a comunicación é fora da familia.

Cara a achegarse a unha normalización da lingua galega, o colexio ten un papel importante de desenvolver, sempre dende o punto de vista de que debe ser un axente compensador de desigualdades para que os nosos/as alumnos/as podan familiarizarse co galego para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, facendo en todo caso, que

as dúas lingua oficiais sexan tidas en conta.

Responden maioritariamente ao modelo tradicional de familia, aínda que cada vez máis obsérvase unha tendencia á ruptura da estrutura familiar e na case totalidade dos casos a patria potestade pasa a ser exclusividade da nai. Cabería ter en conta a situación desta minoría xa importante que adoitan necesitar actuacións específicas que se derivan da ruptura dese modelo social.

O nivel académico das familias é medio-alto, con estudos primarios e estudos de F.P. e B.U.P., e universitarios. Aínda que nalgúns casos teñen a formación básica. A situación laboral das familias é maioritariamente activa, e predomina o tipo de familia na que os ambos proxenitores traballan, aínda que nestes tempos de pandemia moitos tiveron problemas neste ámbito.

As familias participan na dinámica do centro, prestan a súa colaboración sempre que sexa necesaria para actividades complementarias e extraescolares, asisten as reunións e ofrecen suxestións.

As normas de funcionamento, organización e puntualidade son aceptadas e cumpridas con rigorosidade e regularidade.

Tratase de favorecer a comunicación coas familias para lles facer participes e responsables da educación conxunta dos seus fillos/as e sensibilizalos da importancia educativa da etapa que se atopan os/as seus/súas nenos e nenas.

O noso alumnado como as súas as familias son maioritariamente castelán falantes; nun 95% entre os membros da familia.

Como o noso entorno está inmerso (segundo o mapa lingüístico de Galicia) nunha zona na que predomina o castelán falante, considérase o castelán como a súa lingua materna e nesa lingua son escolarizados na educación infantil.

O CPR San José manifestase aconfesional e respectuoso con tódalas crenzas. Igualmente maniféstase libre de calquera tendencia ideolóxica ou política. Ningún membro da Comunidade Educativa exercerá accións, actividades ou actitudes dirixidas ao adoutramento de calquera tipo de crenza ou ideoloxía agás aquelas lexítimas e legalmente regulamentadas.

En todo caso garantirase o dereito dos pais a que, segundo as súas conviccións, reciban ou non ensinanza relixiosa.

As linguaxes e as formas de expresión que se recollen nesta área contribuirán ao desenvolvemento integral e harmónico dos nenos e nenas, e deberemos integrar todas estas áreas de maneira global, utilizando diferentes maneiras de comunicación e representación en contextos significativos e funcionais. Desenvolver as capacidades que lles permitan comunicarse a través de diferentes linguas e formas de expresión como medio de construír a súa identidade, representar a realidade e relacionarse coas demais persoas. As competencias específicas da área se relacionan coa capacidade de comunicarse de maneira eficaz con outras persoas de forma respectuosa, ética, axeitada e creativa. Abordaremos unha perspectiva comunicativa e perseguiremos un enfoque interactivo nun contexto plurilingüe e intercultural. As competencias específicas que utilizaremos estarán organizadas en torno aos tres aspectos fundamentais da comunicación: a expresión, a comprensión e a interacción. Por todo isto, incluiremos tamén a competencia específica co achegamento das manifestacións culturais asociadas ás diferentes linguaxes da infancia.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Manifestar interese por interactuar en situacións cotiás a través da exploración e do uso do seu repertorio comunicativo para expresar as súas necesidades e intencións e para responder ás esixencias da contorna.	1	1	1	1	1	1	1	1
OBX2 - Interpretar e comprender mensaxes e representacións apoiándose en coñecementos e recursos da súa propia experiencia para responder ás demandas da contorna e construír novas aprendizaxes.	1	1		1	1	1		1
OBX3 - Producir mensaxes de maneira eficaz, persoal e creativa utilizando diferentes linguaxes, descubriendo os códigos de cada unha delas e explorando as súas posibilidades expresivas para responder a diferentes necesidades comunicativas.	1	1		1	1			1
OBX4 - Participar por iniciativa propia en actividades relacionadas con textos escritos, mostrando interese e curiosidade por comprender a súa funcionalidade e algunhas das súas características.	1	1		1	1	1		1
OBX5 - Valorar a diversidade lingüística e dialectal presente na súa contorna, así como outras manifestacións culturais, para enriquecer as súas estratexias comunicativas e a súa bagaxe cultural.	1	1		1	1			1

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Nos expresamos e comunicamos	Preténdese desenvolver nos nenos e nenas as capacidades que lles permitan comunicarse a través de diferentes linguaxes e formas de expresión como medio para construír a súa identidade, representación da realidade e coma instrumento de aprendizaxe e desfrute, de expresión de ideas e sentimentos, valorándoo como un medio de relación cos demais e de regulación da convivencia.	121	X	X	X
2	Sentir e expresar	Crearemos unha aproximación conxunta da expresión musical, plástica e visual facendo unha aplicación dunha linguaxe dixital da maneira mais ampla coñecida.	94	X	X	X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Sentir e expresar	Aprenderán a expresar as súas emocións, sentimentos e ideas, a súa creatividade, as súas habilidades motoras, as súas vivencias e expresións, a desenvolver os seus sentidos, ampliar a súa linguaxe contribuíndo ao seu desenvolvemento integral.	94	X	X	X
3	Aprendo, creo e conto	<p>Iniciaranse nos usos sociais da lectura e a escritura explorando o seu funcionamento e valorándoas como instrumento de comunicación, información e disfrute.</p> <p>Preténdese que se produza un acercamento á lectoescritura, de forma lúdica e motivada. Este acercamento debe producirse de forma globalizadora: xunto á adquisición de coñecementos, deben de aprender a relacionarse, a coñecerse a si mesmo, a compartir e a convivir.</p> <p>Faremos unha aproximación ao mundo da linguaxe escrita e oral por medio do miniproxecto dos contos.</p> <p>Aprenderemos as diferencias existentes na presentación de diferentes linguaxes expresivas e a escrita y aprenderemos as grafías atopadas.</p> <p>Traballaremos ademais o achegamento cara a literatura infantil clásica, non clásica e ilustrada.</p>	100	X	X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Nos expresamos e comunicamos	121

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Participar de maneira activa, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais na maioría das actividades propostas dende o respecto.	TI
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Ser quen de entender as mensaxes transmitidas na maioría dos elementos presentados reaccionando de maneira axeitada.	
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Ser quen de constestar de maneira correcta a maioría das actividades propostas.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Ter respecto, interese e curiosidade polo castelán, o galego e o inglés. Participar activamente nas diferentes actividades das diferntes linguas.	
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Participar en situaciónsde que fomenten o uso das dúas linguas coeficiais, Ser quen de entender a imprtancia da utilización de ambas linguas.	
CA2.3 - Descubrir e utilizar o vocabulario propio das linguas cooficiais mostrando interese polo seu uso.	Usar de maneira correcta o castelán e entender o galego. Mostrar unha actitude de interese por elas.	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Entender e valorar as expresións e particularidades da súa contorna.	
CA2.5 - Relacionarse coas demais persoas a través da fala empregando as expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais.	Ser quen de relacionarse de maneira habitual entre iguais e coas persoas que lle arrodean.	
CA2.6 - Relacionarse con normalidade a través da fala na pluralidade lingüística e cultural da súa contorna, manifestando interese por outras linguas, etnias e culturas.	Relacionarse nas tres linguas utilizadas no aula, sendo mais precisos na lingua castelá. Mostrar interese por outras linguas, etnias e culturas.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Interactuar e ser quen de expresar algunha das rutinas ou situacións cotiás na lingua inglesa.	
CA3.1 - Percibir, identificar e discriminar sons da lingua aumentando o seu repertorio comunicativo e adquirindo progresivamente unha maior precisión.	Aumentar o seu vocabulario. Utilizar diferentes vocablos aprendidos neste curso.	
CA3.2 - Interpretar de forma eficaz as mensaxes e as intencións comunicativas dos demais.	Ser quen de entender aos demais.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Utilizar diferentes vocablos aprendidos neste curso. Aumentar o seu repertorio lingüístico. Ser quen de usar un discurso organizado e coherente.	
CA3.4 - Utilizar a linguaxe oral como instrumento regulador da acción nas interaccións cos demais con seguridade e confianza.	Utilizar a linguaxe oral como instrumento nas interaccións cos demais.	
CA3.5 - Evocar e expresar espontaneamente ideas a través do relato oral.	Expresar de maneira correcta e de forma habitual ideas propias.	
CA5.2 - Recorrer á biblioteca como fonte de información e gozo e banco de recursos, respectando as súas normas de uso.	Utilización da biblioteca con respecto e coidado, valorando a biblioteca como recurso informativo de entretenimento e disfrute.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

- Comunicación interpersonal: empatía e asertividade.
- Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia.
- Ampliación do repertorio lingüístico individual.
- Achegamento á realidade lingüística da contorna. Fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses.
- A lingua galega como parte da identidade da nosa comunidade autónoma.
- Emprego de fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses.
- Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais.
- Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima.
- Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica.
- Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais.
- Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias.
- Creación de textos ou enunciados orais formais e informais.
- Escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida.
- Interpretación da intención comunicativa das mensaxes.
- Verbalización da secuencia de accións nunha actividade planificada.
- Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica.
- Uso progresivo de léxico variado, aumentando a precisión na procura dunha maior estruturación das súas frases.
- Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura.

UD	Título da UD	Duración
2	Sentir e expresar	94

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Participar de maneira activa e espontánea respectando as diferenzas.	TI
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Ser quen de entender as mensaxes transmitidas na maioría dos elementos presentados reaccionando de maneira axeitada.	
CA1.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Usar as manifestacións artísticas e culturais para expresar emocións, ideas e pensamentos.	
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Ser quen de constestar de maneira correcta a maioría das actividades propostas.	
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Ter respecto, interese e curiosidade polo castelán, o galego e o inglés. Participar activamente nas diferentes actividades das diferntes linguas.	
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Participar en situaciónsde que fomenten o uso das dúas linguas coeficiais, Ser quen de entender a imprtancia da utilización de ambas linguas.	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Entender e valorar as expresións e particularidades da súa contorna.	
CA2.6 - Relacionarse con normalidade a través da fala na pluralidade lingüística e cultural da súa contorna, manifestando interese por outras linguas, etnias e culturas.	Relacionarse nas tres linguas utilizadas no aula, sendo mais precisos na lingua castelá. Mostrando interese por outras linguas, etnias e culturas.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Interactuar e ser quen de expresar algunha das rutinas ou situacións cotiás na lingua inglesa.	
CA3.2 - Interpretar de forma eficaz as mensaxes e as intencións comunicativas dos demais.	Ser quen de entender e interpretar aos demais.	
CA3.5 - Evocar e expresar espontaneamente ideas a través do relato oral.	Expresar de maneira correcta e de forma habitual ideas propias.	
CA3.6 - Expresar oralmente mensaxes facendo transferencias doutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e corporal) e indagando nas posibilidades comunicativas que ofrece a combinación delas.	Ser quen de expresar de maneira correcta e con certa precisión mensaxes utilizando algunha das linguaxes propostas.	
CA4.5 - Elaborar de forma escrita mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, corporal e oral), indagando nas posibilidades comunicativas que ofrecen as transferencias entre elas.	Elaborar mensaxes utilizando algunha das linguaxes propostas.	
CA5.2 - Recorrer á biblioteca como fonte de información e gozo e banco de recursos, respectando as súas normas de uso.	Utilizar a biblioteca con respecto e coidado, valorando a biblioteca como recurso informativo de entretenimento e desfrute.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA5.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Facer de maneira correcta tres expresións artísticas diferentes.	
CA6.1 - Percibir, identificar e discriminar sons.	Ser capaz de percibir, discriminar e identificar sons.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Ser quen de interpretar algunha proposta artística.	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Respetar e valorar as producións dos demais.	
CA6.4 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Utilizar manifestacións artísticas para expresar emocións, ideas e pensamentos.	
CA6.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Valorar e opinar sobre distintas manifestacións artísticas.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Conseguir interpretar mensaxes a través da música.	
CA7.1 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Utilizar as representacións ou manifestacións artísticas para interpretar as mensaxes transmitidas.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Traballar en grupo utilizando diferentes materiais e técnicas para elaborar creacións plásticas.	
CA7.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións plásticas, artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Usar manifestacións plásticas, artísticas e culturais para expresar emocións, ideas e pensamentos.	
CA7.4 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Respetar e expresar gustos, preferencias e opinións sobre diferentes manifestacións artísticas.	
CA7.5 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Respetar as producións dos demais.	
CA7.6 - Elaborar creacións plásticas a partir de mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, oral, gráfico, escrito e corporal) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre eles.	Ser quen de elaborar creacións plásticas a partir de mensaxes noutras linguaxes.	
CA8.1 - Explorar as posibilidades expresivas do corpo a través da dramatización e da danza.	Usar a danza e a dramatización como medio de expresión.	
CA8.2 - Axustar harmonicamente o seu movemento ao dos demais e ao espazo como forma de expresión corporal libre, manifestando interese e iniciativa.	Ser quen de amosar unha coordinada expresión corporal.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Respetar as producións dos demais.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Utilizar o corpo como recurso para expresar, comunicar e interpretar mensaxes doutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral).	
CA9.1 - Interactuar de maneira virtual familiarizándose co uso de diferentes medios e ferramentas dixitais.	Usar aplicacións e ferramentas dixitais con distintos fins: creación, comunicación, aprendizaxe e gozo.	
CA9.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, ou en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Comprender e valorar as representacións artísticas en todos os seus formatos.	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Manexar ferramentas ou aplicacións dixitais en procesos creativos.	
CA9.4 - Coñecer e aplicar as normas básicas de uso das ferramentas tecnolóxicas: tempos de utilización, contextos e momentos de uso, tipo de aplicacións, contidos axeitados.	Utilizar as normas básicas das ferramentas tecnolóxicas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Comunicación interpersonal: empatía e asertividade. - Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Ampliación do repertorio lingüístico individual. - A lingua galega como parte da identidade da nosa comunidade autónoma. - Emprego de fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais. - Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima. - Interpretación da intención comunicativa das mensaxes. - Verbalización da secuencia de accións nunha actividade planificada. - Dominio progresivo do trazo a través da grafomotricidade como medio de expresión e comunicación. - Identificación e representación de palabras e frases escritas moi significativas e usuais. - Iniciación a estratexias de procura de información, reelaboración e comunicación. - A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura. - Discriminación de sons e identificación da fonte sonora. - Exploración das posibilidades sonoras, expresivas e creativas da voz e do corpo.

Contidos

- Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos.
- Utilización de sons para a interpretación e a creación musical.
- Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar.
- O código musical: o son, o silencio e as súas calidades.
- Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras.
- Aprecio da escoita musical como fonte de gozo.
- Respecto polas producións alleas.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos.
- Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos.
- Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Planificación da acción en producións plásticas.
- Achegamento a diferentes formatos e soportes de expresión plásticos e visuais.
- Exploración das posibilidades expresivas e comunicativas do propio corpo (cara, postura, ton, xestos¿) en actividades individuais e grupais libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- Aproximación aos xogos de expresión corporal e dramática.
- Uso do baile e da danza como medios de expresión.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.
- Aproximación ao uso de aplicacións e ferramentas dixitais con distintos fins: creación, comunicación, aprendizaxe e gozo.
- Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.
- Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.
- Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.
- Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
3	Aprendo, creo e conto	100

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
-------------------------	------------------------	----

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Participar de maneira activa e espontánea respectando as diferenzas.	TI
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Ser quen de entender as mensaxes transmitidas na maioría dos elementos presentados reaccionando de maneira axeitada.	
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Ser quen de constestar de maneira correcta a maioría das actividades propostas.	
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Ter respecto, interese e curiosidade polo castelán, o galego e o inglés. Participar activamente nas diferentes actividades das diferentes linguas.	
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Participar en situacións de que fomenten o uso das dúas linguas cooficiais, Ser quen de entender a importancia da utilización de ambas linguas.	
CA2.3 - Descubrir e utilizar o vocabulario propio das linguas cooficiais mostrando interese polo seu uso.	Usar de maneira correcta o castelán e entender o galego. Mostrar unha actitude de interese por elas.	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Entender e valorar as expresións e particularidades da súa contorna.	
CA2.6 - Relacionarse con normalidade a través da fala na pluralidade lingüística e cultural da súa contorna, manifestando interese por outras linguas, etnias e culturas.	Relacionarse nas tres linguas utilizadas no aula, sendo máis precisos na lingua castelá. Mostrar interese por outras linguas, etnias e culturas.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Interactuar e ser quen de expresar algunha das rutinas ou situacións cotiás na lingua inglesa.	
CA3.2 - Interpretar de forma eficaz as mensaxes e as intencións comunicativas dos demais.	Ser quen de entender e interpretar aos demais.	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	Estar atentos e amosar interese polo uso de códigos escritos como medio de comunicación, información e disfrute.	
CA4.2 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Conversar e dialogar en torno a textos literarios libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	
CA4.3 - Desenvolver as habilidades grafomotrices do alumnado progresando no control e precisión.	Progresar no control e precisión das habilidades grafomotrices.	
CA4.4 - Producir diferentes textos individualmente ou en grupo, con escritura convencional ou non, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo	Ser quen de facer de maneira individual ou colaborativa un traballo textual.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA5.1 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Identificar de maneira acompañada, algunha das características textuais e paratextuais mediante a búsqueda en textos de uso social libres de prejuizos e estereotipos.	
CA5.2 - Recorrer á biblioteca como fonte de información e gozo e banco de recursos, respectando as súas normas de uso.	Utilización da biblioteca con respecto e coidado, valorando a biblioteca como recurso informativo de entretemento e disfrute.	
CA5.3 - Gozar compartindo a escoita e a lectura de textos literarios.	Estar atento e gozar coa lectura de diferentes textos literarios.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Descubrir e explorar a literatura infantil participando en actividades individuais ou colectivas.	
CA5.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Ser quen de opinar sobre distintas manifestacións artísticas expresando os seus gustos e preferencias.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Comunicación interpersoal: empatía e asertividade. - Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Ampliación do repertorio lingüístico individual. - A lingua galega como parte da identidade da nosa comunidade autónoma. - Emprego de fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais. - Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Creación de textos ou enunciados orais formais e informais. - Escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida. - Interpretación da intención comunicativa das mensaxes. - Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica. - Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión. - Identificación dos usos sociais e das funcións da lectura e da escritura: comunicativa, representativa e lúdico-creativa. - Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica.

Contidos

- Exploración das propiedades do sistema de escritura: hipóteses cuantitativas e cualitativas. Aproximación ao código escrito desde as escrituras indeterminadas.
- Creación de textos escritos en diferentes soportes. Outros códigos de representación gráfica: imaxes, símbolos, números.
- Dominio progresivo do trazo a través da grafomotricidade como medio de expresión e comunicación.
- Interese pola produción de mensaxes empregando a lingua escrita en situacións contextualizadas.
- Situacións de lectura individual ou a través de modelos lectores de referencia.
- Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural.
- Os contos tradicionais como elemento transmisor de cultura e xerador de debates con relación a estereotipos de xénero.
- Memorización e recitado de textos literarios.
- Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios.
- Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura.
- Escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas.

4.1. Concrecións metodolóxicas

O obxectivo que temos é que os/as alumnos/as descubran, investiguen e cheguen a ser competentes e capaces de se desenvolveren na vida. Isto implica que o noso alumnado ten que pensar e ser quen de aprender por eles/as mesmos/as, dándolles as ferramentas e estratexias para que sexan eles/as mesmos/as os protagonistas das súas aprendizaxes.

Utilizaremos:

- Intelixencias múltiples: deixaremos que cada neno/a aprenda ao seu ritmo.
- Educación emocional: ensinaremos aos nenos e nenas a que saiban controlar e xestionar os seus sentimentos e emocións.
- Aprendizaxe baseado na reflexión e na investigación: intentaremos que o alumno/a cheguen a unha solución ante un problema exposto. Pode facelo de maneira individual ou en grupo. Con isto desenvolvemos nos nenos/as o razoamento e a creatividade.
- A aprendizaxe cooperativa: realizaremos actividades de aprendizaxe en conxunto onde os/as alumnos/as poden e deben traballar en equipo, tanto dentro como fora do aula, para poder interactuar entre eles coa meta de conseguir un mesmo obxectivo común. Na aula os/as alumnos/as divídense en pequenos grupos que traballan unha temática que se lles asignou e sobre a que aprenden, mediante a colaboración de todos os/as alumnos/as que integran o equipo. Esta aprendizaxe potencia as capacidades de cada neno/a a través do intercambio de coñecementos. Coa aprendizaxe colaborativa se desenvólvese o sentido da responsabilidade, desenvólvese habilidades de liderado, facilita o traballo en equipo, mellora a autoestima do alumnado e fomenta a competencia.
- A ensinanza por descubrimento: os/as alumnos/as aprenden os coñecementos por si mesmos de maneira progresiva. Debemos de motivar aos alumnos/as a aprender a través dun material adecuado. A aprendizaxe por descubrimento estimula aos/as alumnos/as a pensar, se potencia a solución creativa de problemas, estimula a

autoestima e a seguridade, ademais.

- O xogo: O xogo promove a ensinanza das intelixencias múltiples, facilita a xestión e a comunicación das emocións, aumenta a confianza nun mesmo e o respecto cara os demais.

O xogo ten un papel fundamental no desenvolvemento integral do/a neno/a, e un elemento de motivación que fai mais ameno e facilita a aprendizaxe. O alumnado aprende mais rapidamente se o fai de maneira divertida e sen estrés. Nos serve para estimular a súa imaxinación, a súa creatividade, facilita a comprensión de situacións, a resolución de problemas, a elaboración de estratexias, e aprende as normas de convivencia.

A través deste, os/as nenos/as interiorizan normas, expresan sentimentos e emocións contribuíndo a un desenvolvemento integral, polo que deberemos dotar as nosas actividades de carácter lúdico.

- Aprendizaxe significativo: Estableceremos relacións entre os novos aprendizaxes e os previos que teñen os/as nosos/as alumnos/as, o que favorecerá a xeneralización de aprendizaxes atribuíndo significado a aquilo que lle transmitimos.

- Ambiente cálido, estimulante e de respecto: os/as nenos/as interiorizan as aprendizaxes sempre en relación cos outros, a calidade das interaccións tanto con adultos como cos iguais condicionarán en gran medida o seu desenvolvemento sempre que senta que se conta con el/ela que lle ofrecemos a confianza necesaria para expresarse libremente.

- Espazo e o tempo flexible e adaptado: estableceremos rutinas que se adapten as necesidades e obxectivos, outorgaremos tamén aos/as neno/as espazos e tempos onde poidan explorar segundo as súas necesidades e ritmos de aprendizaxe. Os agrupamentos deben favorecer as interaccións de calidade entre os membros de cada grupo e sentirse partícipes del.

- Atenderemos á diversidade da aula: respectando os diferentes estilos cognitivos, motivacións e intereses. Por elo, respectaremos as diferencias persoais de maneira que a aprendizaxe sexa o mais individualizado posible.

- Favoreceremos a motivación.

- Flexibilidade: Posibilitar a flexibilidade e adaptabilidade do proceso de ensino-aprendizaxe ás necesidades da nosa aula.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Materiais didácticos.
Material de aula.
Recursos de aula.
Recursos Persoais.
Recursos Físicos.
Recursos do contorno.

Utilizaremos estes materiais e recursos como instrumentos de mediación entre os contidos, os aprendizaxes e os obxectivos. serán elementos de xogo e de actividades para o desenvolvemento de capacidades e habilidades que permitan o seu desenvolvemento integral en todas as súas tarefas.

Este material será seguro, resistente, de fácil manexo, atractivo, polivalente e pouco estruturado, para maior facilidade do traballo por parte do alumnado.

Os materiais serán orientados cara o intercambio e a comunicación entre o alumnado, cos adultos e co mundo exterior.

En canto aos criterios de selección dos materiais e recursos didácticos, se establecen os seguintes:

- Deben responder ás necesidades dos nenos e nenas, e aos proxectos de traballo que xurdan e os que preveu realizar.
- Deben responder ás necesidades de seguridade e manipulación por parte dos/as alumnos/as.
- Han de incitar á exploración, investigación e recreación de situacións e experiencias variadas.
- Permitirán a multifuncionalidade e posibilitarán a acción tanto individual como colectiva.
- Procurarase utilizar na aula os materiais que o alumnado poida atopar na súa vida diaria.
- Se procurará recuperar materiais cotiás para transformalos en materiais didácticos, así como elementos do contorno natural.

Teremos materiais de representación e estimulación cos que o alumnado vai interpretando o mundo que lle rodea sendo importante o xogo simbólico e dramático; e teremos materiais de desenvolvemento da expresión oral, onde o obxectivo primordial será a capacidade de expresión, materiais para secuencias temporais, lectura de imaxes, contos, revistas, láminas, xogos numéricos, dominós, puzzles, bloques lóxicos, xogos de plantilla, material plástico (cores de cera, pintura de dedo, témpera, diferentes tipos de papeis, pinces, plastilina, barro,..) material de construcións, xogos de rosca, mecano, material musical, material informático e audiovisual (ordenador, tablets e pantalla dixital), materiais naturais (arena, auga, horta) , materiais de experimentación (balanzas, prismas, lupas, cordas, imanes, candeas, cintas métricas), materiais non estruturados (corchos, teas, follas,...).

Utilizaremos como recursos principais de traballo os grupos colaborativos (choiva de ideas, toma de decisións, role playing, asambleas, láminas de coleccións, películas, prensa, conversa), o debuxo libre, saídas a contorna e proxectos de traballo. Ademais utilizaremos como medio de expresión propia a dramatizacións, a danza, os títeres e as simulacións.

Desenvolveremos ademais o traballo individual (textos, observación, manualidades, exercicios motores, uso dos rincóns de aula, observacións directas, expresión de sentimentos, itinerarios didácticos e actividades complementarias.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Realizaremos esta avaliación ao comezar o curso e polo tanto o proceso educativo e serviranos para establecer a liña base e o punto de partida do proceso de ensinanza aprendizaxe. Con esta avaliación inicial coñeceremos cales son as capacidades e características que teñen cada un dos nosos alumnos/as nos diferentes ámbitos de seu desenvolvemento.

Realizaremos un ficheiro de datos onde se recollerán datos relevantes sobre o proceso de desenvolvemento das capacidades completadas nos obxectivos do currículo. Incluiremos ademais a información proporcionada polo pai, nai ou titor legal, e se fora o caso, dos informes médicos, psicolóxicos, psicopedagóxicos que aporten estes ao comezo da escolarización do presente curso.

Rexistrarase ademais a observación directa, que realizaremos mediante instrumentos de recollida baseados no proxecto educativo e no currículo vixente. Os puntos principais para esta observación directa serán: os hábitos e autonomía que amose, as relacións con iguais e cos/as mestres/as, o desenvolvemento da linguaxe e ante todo o período de adaptación á clase.

Así mesmo solicitarase ao/a mestre/a do curso anterior un informe cos datos oportunos do/a alumno/a para cerrar esta avaliación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Para a elaboración dos criterios de cualificación nos rexeremos pola orde do 8 de setembro, polo que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia.

A valoración do proceso de aprendizaxe se expresará en termos cualitativos, recolléndose os progresos efectuados polo alumnado e, no seu caso, as medidas de reforzo e adaptación levadas a cabo.

Valoraranse os contidos e competencias adquiridas nesta unidade por media da observación directa e sistemática do traballo realizado na clase.

Construirase un caderno de clase onde observar a realización axeitada do traballo e a organización, coidado e utilización do material.

Por último valoraremos a expresión oral do alumnado, a súa participación precisa en cada unha das actividades, o seu esforzo e a súa capacidade de escoita.

Criterios de recuperación:

Utilizaremos actividades que reforcen os contidos traballados en cada unha das unidades, dedicando mais tempo aos coñecementos que necesitan ser afianzados.

Teranse en conta os resultados da avaliación inicial e a información do profesorado do curso anterior. As medidas de reforzo educativo irán dirixidas, fundamentalmente, ao alumnado que presente dificultades de aprendizaxe nos aspectos básicos e instrumentais do currículo e que non teña desenvolvido convenientemente os niveis básicos de autonomía e de aprendizaxe mínimos do seu curso. Aqueles outros que presenten algunha outra circunstancia que, a xuízo do titor e profesor de AL e PT, xustifique convenientemente a súa inclusión nestas medidas.

O reforzo será impartido polo profesorado do centro no horario lectivo dispoñible para o efecto. Terán prioridade o alumnado con maiores dificultades. O reforzo educativo poderá ser temporal ou para todo o curso académico, seguíndoo trimestralmente. Procurarase que o reforzo educativo coincida na aula co apoio do profesorado especialista (PT e AL). Primarase o apoio lingüístico para aqueles alumnos e alumnas cuxas dificultades causen atraso noutras aprendizaxes básicas. Na medida do posible, os reforzos educativos serán realizados por profesorado do mesmo internivel, ou por profesorado que afecte directamente ao grupo clase con dispoñibilidade horaria. Este reforzo realizarase en períodos non superiores a 15 minutos, para interferir mínimamente na actividade da aula. Os reforzos organizaranse en horarios semanais diferentes coa intención de darlle a maior continuidade posible aos devanditos reforzos. Os criterios de temporalización das medidas a desenvolver ao tratarse de contidos que se amplían cada ano, reforzaranse no momento oportuno segundo a programación de cada unidade. Naqueles alumnos/as que o requiran, adoptaranse medidas específicas para reforzar os contidos que o profesorado especialista (PT e AL) o titor consideren prioritarios.

6. Medidas de atención á diversidade

As diferencias individuais dos/as alumnos/as, os seus distintos bagaxes biolóxicos, a súas experiencias sociais, e culturais, a súas habilidades e os seus diferentes ritmos de vida e aprendizaxe, fan que non se poida partir dunha panificación baseada nun grupo homoxéneo.

Utilizaremos a observación directa e sistemática no día a día na aula o que nos permitirá descubrir potencialidades e dificultades do alumnado no proceso de aprendizaxe. As titoras tomaremos medidas encamiñadas a favorecer o seu desenvolvemento.

Intentaremos dar resposta as necesidades, temporais ou permanentes, de todo o alumnado.

Atenderemos non só a una determinada dificultade específica que presente o/a alumno/a senón todo o que alumno/a represente: determinadas circunstancias (económicas, sociais e familiares).

No caso de detectar dificultades, analizarase: o posible motivo da súa aparición, a duración do mesmo, o momento no que se produce, os elementos externos que poidan influír na súa aparición (situacións familiares, acontecementos no seu entorno, vivencias persoais), situacións concretas nas que se manifesta, etc.

O principal obxectivo é promover o éxito escolar e incrementar a motivación do alumnado, garantir a súa plena incorporación á vida escolar e social e contribuír á consecución dun clima positivo para o desenvolvemento dos procesos de ensinanza e aprendizaxe na aula e no centro.

O que pretendemos é a participación activa e democrática de todo o alumnado na vida social e escolar do centro, para elo traballaremos os principios e valores como:

- A inclusión como base do desenvolvemento educativo do centro para mellorar a aprendizaxe e a participación de todo o alumnado.
- O valor da diferenza como algo enriquecedor.
- Altas expectativas cara todo o alumnado, as familias e o profesorado.
- Crenza nas capacidades de todos os alumnos e alumnas, partindo das mesmas e non das discapacidades ou dificultades e intentando reducir todas as varreras de aprendizaxe.
- Colaboración entre todos os membros da escola: colaboración e cooperación dos/as alumnos/as entre si, dos profesores entre si, das familias, ...Todo o profesorado se implica na resposta á diversidade, xa que non é responsabilidade exclusiva do profesorado de apoio, senón de todo o profesorado.
- Organizaremos os recursos persoais e materiais do centro co fin de facilitar unha resposta educativa a todo o alumnado.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Vida en sociedade	X		
ET.2 - Educación para la paz			X

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.3 - Diversidad cultural		X	

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Exposicións	Acudiremos a exposicións relacionadas con expresións plásticas.			
Concertos	Acudiremos a concertos nas diferentes linguas traballadas no aula.			
Contacontos	Faremos diferentes contacontos en diferentes idiomas. Levaranse a cabo por diferentes estamentos da comunidade educativa e por empresas colaboradoras co centro.			
Obradoiros	Acudiremos a diferentes obradoiros relacionados coas tres unidades.			
Semana do libro	Celebración da semana do libro relacionando esta semana coas linguas cooficiais.			
Día do libro	Traballaremos co libro achegado por cada alumno/a.			
Conmemoracións	Celebración por medio de diferentes actividades relacionadas cas unidades as conmemoracións marcadas no calendario escolar.			

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Metodoloxía empregada
Consecución de competencias.
Cumprimento das programacións didácticas.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Utilización de recursos bibliográficos, informáticos, audiovisuais e espaciais.
Aproveitamento dos recursos.
Cumprimento das normas de organización de centro.
Medidas de atención á diversidade
Seguimento do proceso de ensinanza aprendizaxe.
Atención á diversidade.

Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais

Relación coa comunidade educativa.

Descrición:

A avaliación de cada profesor/a realizarase desde varios puntos de vista:

- Autoliquidación do interesado.
- Por equipos didácticos ou docentes mediante a posta en común dos aspectos xerais da autoavaliación individual.
- Avaliación do Equipo Directivo.

Avaliarase o procedemento de utilización de recursos bibliográficos, informáticos, audiovisuais e espaciais. Farase unha comprobación da existencia dos protocolos que levará a cabo o equipo directivo e reflexarase na memoria final.

Farase unha avaliación da organización e aproveitamento dos recursos cun seguimento efectivo dos protocolos de uso, sen que se produzan disfuncións. Avaliarase a utilización dos recursos por parte de todos de forma que os recursos previstos se utilizaran polo menos unha vez por curso.

Avaliarase a existencia dunha correcta convivencia entre toda a comunidade educativa axustada ao estándar real do marco escolar, así coma a existencia dun Plan de Convivencia axustado cumprimento en todo momento os trámites sinalados e confirmando a intervención correcta por parte do/a profesor/a.

Terase en conta o cumprimento do PEC, así como, dos programas didácticos.

Referirase unha avaliación da consecución de competencias, a porcentaxe de alumnos con avaliación positiva, as programacións didácticas revisadas e axustadas ás características individuais de cada alumno/a así como a satisfacción das familias co profesor/a.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Esta Programación Didáctica é un documento aberto, susceptible de melloras e/ou modificacións que se poidan considerar oportunas, para que sexa unha guía eficaz do proceso de ensino-aprendizaxe do noso Centro.

Ao comezo do curso reunirse o Equipo de Ciclo para facer a revisión da Programación Didáctica, deste xeito contribuiremos a ter actualizado o devandito documento e ao mesmo tempo axudaranos a reflexionar a nosa práctica educativa e as diferentes situacións que se nos presentan, tales como: estimular a aprendizaxe, atender á diversidade, organización de do alumnado, axudar ao alumnado no seu desenvolvemento persoal, regular comportamentos persoais e sociais, avaliar, promover o alumnado, distribuír tempos e espazos, os recursos empregados, utilizar medios técnicos etc.

Ademais reuniranse unha vez por trimestre para recoller aquelas modificación que se deberan facer na programación, se se da o caso, do cal quedará constancia por escrito.

As unidades didácticas serán obxecto de revisión e modificación ao longo do curso.

Farase un enfoque dende unha triple perspectiva:

- Avaliación do deseño: adecuación, coherencia, flexibilidade e funcionalidade.
- Avaliación da posta en práctica: reflexión continuada sobre o desenvolvemento do proxecto.
- Avaliación do impacto producido: comprobación de aprendizaxes, viabilidade da programación para o curso.

Ao final do curso farase un seguimento onde se plasme a utilizade real , o seu carácter flexible e a intervención do profesorado do cal se sacarán as propostas de mellora para o curso seguinte, tendo en conta sempre o anteriormente relatado.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36006675	CPR San José	Pontevedra	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Crecedemento en harmonía	5º Inf.	7	245

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	15
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	18
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	18
6. Medidas de atención á diversidade	19
7.1. Concreción dos elementos transversais	20
7.2. Actividades complementarias	20
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	22

1. Introducción

A Educación Infantil ten como finalidade básica contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social, e intelectual dos nenos e nenas. Para desenvolver un bo proceso de ensinanza e de aprendizaxe e conseguir no/a neno/a un desenvolvemento e unha evolución óptima é necesario ter en conta unha multitude de aspectos, tanto as súas características persoais como as do entorno. Facilitando deste xeito a súa integración na sociedade na que vive e se desenvolve.

A programación, supón a organización e planificación das aprendizaxes, e convértese no punto de partida para preparar o día a día co alumnado e axúdanos a definir aqueles aspectos que debemos ter en conta antes de comezar cada proceso de ensino-aprendizaxe. Representa o conxunto de decisións didácticas que adopta o mestre ou mestra como folla de ruta a seguir durante o seu labor docente. Nela, aproveitaremos para contextualizar e adaptar as aprendizaxes partindo das necesidades específicas do grupo de alumnos e alumnas e os seus ritmos de aprendizaxe, facilitando desta maneira o bo desenvolvemento das nosas propostas na aula.

Cando organizamos as nosas decisións didácticas, estamos a ordenar as ideas esenciais para construír verdadeiras situacións de aprendizaxe e brindarlles a mellor educación posible aos alumnos e alumnas. A programación permítenos crear un deseño pedagóxico único e persoal que dea resposta ás necesidades educativas de todos os nenos e nenas.

A avaliación completará o proceso de ensino-aprendizaxe. Analizaremos en cada momento os aspectos que inflúen neste e poremos en valor as aprendizaxes. Permitiranos saber se estamos a cumprir os obxectivos propostos e, en caso contrario, realizar unha revisión da nosa práctica e detectar novas necesidades, carencias e/ou cambios necesarios que demanden a nosa aula e os/as nosos/as alumnos/as.

Para dar resposta á necesidade de programar e avaliar, presentamos o seguinte material coa intención de compilar a información básica que axude a ordenar as aprendizaxes, permitindo unha xestión eficaz da aula cunha visión global do proceso educativo previsto durante o curso escolar.

Seguindo a Orde do 22 de xullo de 1997 pola que se regulan determinados aspectos de organización e funcionamento das escolas de educación infantil e dos colexios de educación primaria, correspóndelle ó profesorado a programación de actividades e tarefas, programación de aula. Partindo do Proxecto curricular do centro e a súa concreción na programación de ciclo.

Para o desenvolvemento desta programación teremos en conta a lexislación vixente pola que se desenvolve o Currículo de ED. Infantil na Comunidade Autónoma de Galicia, Decreto 150/2022, do 8 de setembro de 2022. Non obstante cabe sinalar que esta Programación será o suficientemente flexible e adaptarase á ORDE pola que se aproba o calendario escolar para cada curso nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia e maila Resolución da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se establece a incorporación gradual do alumnado.

Durante o transcurso das primeiras semanas do curso realizaremos as pertinentes valoracións iniciais para detectar calquera tipo de dificultade que nos poida suscitar.

A lingua ca que imos a traballar na aula será o castelán, que é a lingua maioritaria dos nenos/as, e ademais é a nosa obriga facer que os rapaces/as coñezan a lingua da súa comunidade, o galego.

Somos un colexio concertado con Educación Infantil e Educación Primaria que consta de nove unidades, un curso por nivel.

A maioría das familias son castelán falantes. A comunicación cos/as fillos/as é en castelán, reducíndose a comunicación en galego a menos dun sete por cento, polo xeral, do noso alumnado. Obsérvase unha redución desta porcentaxe cando a comunicación é fora da familia.

Cara a achegarse a unha normalización da lingua galega, o colexio ten un papel importante de desenvolver, sempre dende o punto de vista de que debe ser un axente compensador de desigualdades para que os nosos/as alumnos/as podan familiarizarse co galego para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, facendo en todo caso, que

as dúas lingua oficiais sexan tidas en conta.

Responden maioritariamente ao modelo tradicional de familia, aínda que cada vez máis obsérvase unha tendencia á ruptura da estrutura familiar e na case totalidade dos casos a patria potestade pasa a ser exclusividade da nai. Cabería ter en conta a situación desta minoría xa importante que adoitan necesitar actuacións específicas que se derivan da ruptura dese modelo social.

O nivel académico das familias é medio-alto , con estudos primarios e estudos de F.P. e B.U.P., e universitarios. Aínda que nalgúns casos teñen a formación básica. A situación laboral das familias é maioritariamente activa, e predomina o tipo de familia na que os ambos proxenitores traballan, aínda que nestes tempos de pandemia moitos tiveron problemas neste ámbito.

As familias participan na dinámica do centro, prestan a súa colaboración sempre que sexa necesaria para actividades complementarias e extraescolares, asisten as reunións e ofrecen suxestións.

As normas de funcionamento, organización e puntualidade son aceptadas e cumpridas con rigorosidade e regularidade.

Tratase de favorecer a comunicación coas familias para lles facer participes e responsables da educación conxunta dos seus fillos/as e sensibilizalos da importancia educativa da etapa que se atopan os/as seus/súas nenos e nenas.

O noso alumnado como as súas as familias son maioritariamente castelán falantes; nun 95% entre os membros da familia.

Como o noso entorno está inmerso (segundo o mapa lingüístico de Galicia) nunha zona na que predomina o castelán falante, considérase o castelán como a súa lingua materna e nesa lingua son escolarizados na educación infantil.

O CPR San José manifestase aconfesional e respectuoso con tódalas crenzas. Igualmente maniféstase libre de calquera tendencia ideolóxica ou política. Ningún membro da Comunidade Educativa exercerá accións, actividades ou actitudes dirixidas ao adoutramento de calquera tipo de crenza ou ideoloxía agás aquelas lexítimas e legalmente regulamentadas.

En todo caso garantirase o dereito dos pais a que, segundo as súas conviccións, reciban ou non ensinanza relixiosa.

O corpo, formado por segmentos e por órganos, medra, ten unha historia, está situado e móvese no espazo, ten que ser alimentado e coidado e conformarase como propio e diferente do das demais persoas. O coñecemento propio é un proceso de construción persoal permanente e continuo na vida das persoas que involucra diversas dimensións interdependentes, como o desenvolvemento e a valoración propia, a autonomía, a identidade ou a convivencia.

Centrarémonos nas dimensións persoal e social da nena ou do neno, entendidas como inseparables e complementarias, que se desenvolven e regulan de maneira progresiva, conxunta e harmónica, aínda que só adquire sentido desde a complementariedade coas outras dúas, xa que se produce nunha contorna física e natural determinada e precisa da utilización de distintas linguaxes e representacións da realidade.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Progresar no coñecemento e no control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias, adecuando as súas accións á realidade da contorna dunha maneira segura para construír unha autoimaxe axustada e positiva.	1	1	1	1	1	1	1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Recoñecer, manifestar e regular progresivamente as súas emocións expresando necesidades e sentimentos para lograr o benestar emocional e a seguridade afectiva	1				1	1	1	1
OBX3 - Adoptar modelos, normas e hábitos, desenvolvendo a confianza nas súas posibilidades e sentimentos de logro para promover un estilo de vida saudable e ecosocialmente responsable	1				1	1	1	1
OBX4 - Establecer interaccións sociais en condicións de igualdade, valorando a importancia da amizade, do respecto e da empatía para construír a súa propia identidade baseada en valores democráticos e de respecto aos dereitos humanos	1				1	1	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Maxia do meu Corpo	<p>Acompañaremos ao noso alumnado no seu desenvolvemento integral e compartiremos con eles/as esa introdución á adquisición paulatina do control de si mesmo e ao proceso gradual de construción da propia identidade, froito das interaccións consigo mesmo, co entorno e cos demais. Nesta etapa o niño/a manifestase a través do seu corpo con maior intensidade e se expresa de diferentes maneiras en relación co espazo, cos seus compañeiros/as, cos adultos e cos obxectos. Axudaremoslles a establecer relacións afectivas cos demais e a utilizar os recursos persoais para desenvolverse no medio dunha forma cada vez máis axustada e independente, valorando e confiando nas súas posibilidades e calidades, e respectando aos demais.</p> <p>Estableceremos una correlación entre a construción da propia identidade e as interaccións no entorno sociocultural na que aquela se produce, resaltando a importancia de propiciar e favorecer interaccións sas, sostibles, eficaces, igualitarias e respectuosas.</p>	92	X	X	X
2	A Caisiña das Miñas Emocións e Sentimentos	Se pretende que os nenos/as recoñezan, expresen e tomen conciencia de maneira adecuada das emocións e sentimentos, xerando así relacións	74	X	X	X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	A Caisiña das Miñas Emocións e Sentimentos	<p>positivas co seu entorno e cos demais. De esta maneira, se establecerán pautas para que experimenten as súas emocións e sentimentos e desenvolvan a capacidade da asertividade. Ensinaremos ao noso alumnado a coñecer as súas emocións e as dos demais, as identifique en diversas situacións, a xerar habilidades sociais e de autorregulación para prever os efectos nocivos das emocións negativas na aula e no entorno. Traballaremos ademais a autoestima, a empatía, habilidades sociais e o autocontrol. Axudaremoslles a establecer relacións harmoniosas e de calidade, se desenvolverá a confianza nos demais, co fin de mellorar as relacións sociais, as actividades e xogos.</p>	74	X	X	X
3	Camiñando cara un Mundo Saudable	<p>Fomentaremos o coidado do propio corpo, desenvolvendo hábitos saudables de alimentación, hixiene, actividades físicas e reciclaxe, como elementos esenciais dun desenvolvemento integral que ademais favorecerán as relacións sociais do alumnado e evitarán o sedentarismo. Concienciaremos ao noso alumnado da importancia de coñecer o entorno onde nos encontramos, facendo especial relevancia ao coidado do mesmo. É imprescindible que coñezan e reflexionen sobre as normas que contribúen a crear tendencias de actuación respectuosas con eles mesmos, cos demais e co medio. Por último, estimularemos iniciativas relativas a importancia de prever os resgos y evitar os accidentes.</p>	79	X	X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A Maxia do meu Corpo	92

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Progresar no coñecemento do seu corpo axustando accións e reaccións e desenvolvendo o equilibrio, a percepción sensorial e a coordinación no movemento	Controlar o corpo en situacións de equilibrio estático e dinámico. Realizar diferentes tipos de desprazamentos: andar, correr, saltar, ...	T1
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Identificar a imaxe corporal global. Recoñecer e identificar partes do corpo. Descubrimetnto das posibilidades e as limitacións propias relacionadas coas diferentes accións motrices do corpo.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Recoñecer as percepción sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Recoñecer os cinco órganos dos sentidos e as accións que se poden realizar a través deles.	
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	Progresar no coñecemento de sí mesmo/a (imaxen persoal) de forma positiva e axustada. Identifica cualidades e habilidades propias. Descubrir as posibilidades e as limitacións propias.	
CA1.5 - Coordinar e controlar ou seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Ser capaz de coordinar a súa acción coa das demais compañeiras e compañeiros cando o xogo o require.	
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Realizar manipulación de aro e pelota de maneira axeitada. Desmostrar coordinación motora nas actividades propostas.	
CA1.7 - Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade	Recoñecer no seu propio corpo e nos dos demais as características físicas e os seus cambios, aprendendo a respectar as diferenzas.	
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Progresar na súa destreza de motricidade fina: picado con punzón, corte con texoiras, uso axeitado do lápis e pinturas, ensartar, agarre de pinzas, modelado con plastilina, construír con bloques, ...	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Amosar seguridade e autonomía ante as diferentes situacións presentadas.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Respetar e cumprir a normas dos xogos.	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	Ser quen de controlar os seus impulsos en diferentes situacións.	
CA2.6 - Ofrecer e pedir axuda en situacións cotiás valorando os beneficios da cooperación e da axuda entre iguais.	Ser quen de pedir axuda.	
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Manifestar de maneira verbal o seu agrado ou molestia.	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Mostrar actitude de respecto e aceptación hacia as normas básicas de relación e convivencia no xogo e actividades colectivas.	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Progresar na súa destreza de motricidade fina: picado con punzón, corte con texoiras, uso axeitado do lápis e pinturas, ensartar, agarre de pinzas, modelado con plastilina, construír con bloques, ...	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Realizar as rutinas da ula seguindo a temporalización respetando aos demais.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Mostrar autonomía na realización de actividades cotiás. Axudar e colaborar nas tarefas propias do aula e respectar as normas.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Mostrar iniciativa e seguridade tanto no xogo coma na vida cotiá.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Fomentar unha actitude positiva para establecer relacións de afecto y respecto coas personas coas que interactúa.	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Imitir a través do xogo simbólico sen ter en conta os estereotipos.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Ter unha boa convivencia cumprindo as normas e respectando aos demais. Utilización das fórmulas convencionais de saúdo e despedida.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Resolver os conflitos de forma positiva tendo en conta aos demais.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecerlas.	Coñecer celebracións e festas tradicionais da propia cultura e doutras.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas. - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Identificación e respecto das diferenzas, así como a aceptación da súa imaxe corporal e da propia identidade. - Descubrimento dos cambios que se producen nas persoas co paso do tempo, respectando as diferenzas. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas.

Contidos

- Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións.
- Avance e control progresivo da motricidade fina.
- Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás.
- Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- O xogo como ferramenta de exploración persoal.
- Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias.
- Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- A diversidade familiar. Familia, escola e outros contextos socioemocionais. Identificación e diferenciación como primeiros grupos sociais de pertenza e interacción. Outros grupos sociais de pertenza: características, funcións e servizos.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
2	A Caisiña das Miñas Emocións e Sentimentos	74

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Progresar no coñecemento do seu corpo axustando accións e reaccións e desenvolvendo o equilibrio, a percepción sensorial e a coordinación no movemento	Progresar no coñecemento e dominio do seu corpo, no movemento, a coordinación, a percepción sensorial e o equilibrio.	TI
CA1.3 - Recoñecer as percepcións sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Recoñecer os cinco órganos dos sentidos e as accións que se poden realizar a través deles verbalizando as sensacións que producen.	
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Ser quen de mover o corpo nas actividades plantexadas. Progresar no coñecemento e control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias.	
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Progresar na súa destreza de motricidade fina: picado con punzón, corte con tixolas, uso axeitado de lápis, pinturas e rotuladores, ensartar, agarre de pinzas, modelado de plastilina, construír bloques, puzle, ...	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Poder identificar e manifestar os seus sentimentos, vivencia, emocións e comprender e respetar a dos demais.	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Amosar seguridade e autonomía ante as diferentes situacións presentadas.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Respetar e cumprir as normas pautadas nos diferentes contextos.	
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos. Amosar control nas súas emocións.	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	Ser quen de controlar os seus impulsos en diferentes situacións.	
CA2.6 - Ofrecer e pedir axuda en situacións cotiás valorando os beneficios da cooperación e da axuda entre iguais.	Ser quen de axudar e pedir axuda.	
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Manifestar de maneira verbal o seu agrado ou molestia. Ser quen de expresar as súas necesidades.	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Mostrar actitude de respecto e aceptación hacia as normas básicas de relación e convivencia no xogo e actividades colectivas.	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Progresar na súa destreza de motricidade fina: picado con punzón, corte con tixolas, uso axeitado de lápis, pinturas e rotuladores, ensartar, agarre de pinzas, modelado de plastilina, construír bloques, puzle, ...	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Realizar as rutinas da ula seguindo a temporalización respetando aos demais.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Mostrar autonomía na realización de actividades cotiás. Axudar e colaborar nas tarefas propias do aula e respectar as normas.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Mostrar iniciativa e seguridade tanto no xogo coma na vida cotiá.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Fomentar unaha actitude positiva para establecer relacións de afecto y respeto coas persoas coas que interactúa.	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Facer xogo simbólico entre os seus iguais sen ter en conta os estereotipos.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Ter unha boa convivencia cumprindo as normas sociais mais básicas e respectando aos demais.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Resolver os conflitos de forma positiva tendo en conta aso demais.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecerlas.	Participar e coñecer celebracións e festas tradicionais da propia cultura e doutras. Amosar respecto ante cada persoa que ten diante.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas. - Identificación e respecto das diferenzas, así como a aceptación da súa imaxe corporal e da propia identidade. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses.

Contidos

- Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- O xogo como ferramenta de exploración persoal.
- Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias.
- Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- A diversidade familiar. Familia, escola e outros contextos socioemocionais. Identificación e diferenciación como primeiros grupos sociais de pertenza e interacción. Outros grupos sociais de pertenza: características, funcións e servizos.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuizos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
3	Camiñando cara un Mundo Saudable	79

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Ser quen de mover o corpo nas actividades plantexadas. Progresar no coñecemento e control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias.	
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Progresar na súa destreza de motricidade fina: picado con punzón, corte con tixolas, uso axeitado de lápis, pinturas e rotuladores, ensartar, agarre de pinzas, modelado de plastilina, construír bloques, puzle, ...	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Amosar seguridade e autonomía ante as diferentes situacións presentadas.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Respetar e cumprir as normas pautadas nos diferentes contextos.	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	Ser quen de controlar os seus impulsos en diferentes situacións.	
CA2.6 - Ofrecer e pedir axuda en situacións cotiás valorando os beneficios da cooperación e da axuda entre iguais.	Ser quen de axudar e pedir axuda.	
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Manifestar de maneira verbal o seu agrado ou molestia. Ser quen de expresar as súas necesidades.	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Progresar na súa destreza de motricidade fina: picado con punzón, corte con tixolas, uso axeitado de lápis, pinturas e rotuladores, ensartar, agarre de pinzas, modelado de plastilina, construír bloques, puzle, ...	TI
CA3.2 - Recoñecer hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.	Ser quen de recoñecer e levar a término hábitos saudables descritos no aula.	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Recoñecer situacións de risco e actuar ante elas aceptando as normas.	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Ser quen de coidarse por si só e coidar e respectar a contorna.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Mostrar autonomía na realización de actividades cotiás. Axudar e colaborar nas tarefas propias do aula e respectar as normas.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Mostrar iniciativa e seguridade tanto no xogo coma na vida cotiá.	
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Ser quen de seguir as rutinas marcadas na clase e respectar aos demais.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Ser quen de partiicipar en xogos e actividades respectando a colectividade e evitandoa adiscriminación.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Fomentar unha actitude positiva para establecer relacións de afecto y respeto coas persoas coas que interactúa.	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Facer xogo simbólico entre os seus iguais sen ter en conta os estereotipos.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Ter unha boa convivencia cumprindo as normas sociais mais básicas e respectando aos demais.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva proponendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Resolver os conflitos de forma positiva tendo en conta aso demais.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecerlas.	Participar e coñecer celebracións e festas tradicionais da propia cultura e doutras. Amosar respecto ante cada persoa que ten diante.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - O xogo como ferramenta de exploración persoal. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia. - Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.

Contidos

- Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna.
- Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.
- Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- A diversidade familiar. Familia, escola e outros contextos socioemocionais. Identificación e diferenciación como primeiros grupos sociais de pertenza e interacción. Outros grupos sociais de pertenza: características, funcións e servizos.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

4.1. Concrecións metodolóxicas

O obxectivo que temos é que os/as alumnos/as descubran, investiguen e cheguen a ser competentes e capaces de se desenvolveren na vida. Isto implica que o noso alumnado ten que pensar e ser quen de aprender por eles/as mesmos/as, dándolles as ferramentas e estratexias para que sexan eles/as mesmos/as os protagonistas das súas aprendizaxes.

Utilizaremos:

- Intelixencias múltiples: deixaremos que cada neno/a aprenda ao seu ritmo.
- Educación emocional: ensinaremos aos nenos e nenas a que saiban controlar e xestionar os seus sentimentos e emocións.
- Aprendizaxe baseado na reflexión e na investigación: intentaremos que o alumno/a cheguen a unha solución ante un problema exposto. Pode facelo de maneira individual ou en grupo. Con isto desenvolvemos nos nenos/as o razoamento e a creatividade.

- A aprendizaxe cooperativa: realizaremos actividades de aprendizaxe en conxunto onde os/as alumnos/as poden e deben traballar en equipo, tanto dentro como fora do aula, para poder interactuar entre eles coa meta de conseguir un mesmo obxectivo común. Na aula os/as alumnos/as divídense en pequenos grupos que traballan unha temática que se lles asignou e sobre a que aprenden, mediante a colaboración de todos os/as alumnos/as que integran o equipo. Esta aprendizaxe potencia as capacidades de cada neno/a a través do intercambio de coñecementos. Coa aprendizaxe colaborativa se desenvólvese o sentido da responsabilidade, desenvolve habilidades de liderado, facilita o traballo en equipo, mellora a autoestima do alumnado e fomenta a competencia.

- A ensinanza por descubrimento: os/as alumnos/as aprenden os coñecementos por si mesmos de maneira progresiva. Debemos de motivar aos alumnos/as a aprender a través dun material adecuado. A aprendizaxe por descubrimento estimula aos/as alumnos/as a pensar, se potencia a solución creativa de problemas, estimula a autoestima e a seguridade, ademais.

- O xogo: O xogo promove a ensinanza das intelixencias múltiples, facilita a xestión e a comunicación das emocións, aumenta a confianza nun mesmo e o respecto cara os demais.

O xogo ten un papel fundamental no desenvolvemento integral do/a neno/a, e un elemento de motivación que fai mais ameno e facilita a aprendizaxe. O alumnado aprende mais rapidamente se o fai de maneira divertida e sen estrés. Nos serve para estimular a súa imaxinación, a súa creatividade, facilita a comprensión de situacións, a resolución de problemas, a elaboración de estratexias, e aprende as normas de convivencia.

A través deste, os/as nenos/as interiorizan normas, expresan sentimentos e emocións contribuíndo a un desenvolvemento integral, polo que deberemos dotar as nosas actividades de carácter lúdico.

- Aprendizaxe significativo: Estableceremos relacións entre os novos aprendizaxes e os previos que teñen os/as nosos/as alumnos/as, o que favorecerá a xeneralización de aprendizaxes atribuíndo significado a aquilo que le transmitimos.

- Ambiente cálido, estimulante e de respecto: os/as nenos/as interiorizan as aprendizaxes sempre en relación cos outros, a calidade das interaccións tanto con adultos como cos iguais condicionarán en gran medida o seu desenvolvemento sempre que senta que se conta con el/ela que lle ofrecemos a confianza necesaria para expresarse libremente.

- Espazo e o tempo flexible e adaptado: estableceremos rutinas que se adapten as necesidades e obxectivos, outorgaremos tamén aos/as neno/as espazos e tempos onde poidan explorar segundo as súas necesidades e ritmos de aprendizaxe. Os agrupamentos deben favorecer as interaccións de calidade entre os membros de cada grupo e sentirse partícipes del.

- Atenderemos á diversidade da aula: respectando os diferentes estilos cognitivos, motivacións e intereses. Por elo, respectaremos as diferencias persoais de maneira que a aprendizaxe sexa o mais individualizado posible.

- Favoreceremos a motivación.

- Flexibilidade: Posibilitar a flexibilidade e adaptabilidade do proceso de ensino-aprendizaxe ás necesidades da nosa aula.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Material didáctico.
Material de aula.

Recursos de aula
Recursos Persoais.
Recursos Físicos.
Recursos do contorno.

Utilizaremos estes materiais e recursos como instrumentos de mediación entre os contidos, os aprendizaxes e os obxectivos. serán elementos de xogo e de actividades para o desenvolvemento de capacidades e habilidades que permitan o seu desenvolvemento integral en todas as súas tarefas.

Este material será seguro, resistente, de fácil manexo, atractivo, polivalente e pouco estruturado, para maior facilidade do traballo por parte do alumnado.

Os materiais serán orientados cara o intercambio e a comunicación entre o alumnado, cos adultos e co mundo exterior.

En canto aos criterios de selección dos materiais e recursos didácticos, se establecen os seguintes:

- Deben responder ás necesidades dos nenos e nenas, e aos proxectos de traballo que xurdan e os que preveu realizar.
- Deben responder ás necesidades de seguridade e manipulación por parte dos/as alumnos/as.
- Han de incitar á exploración, investigación e recreación de situacións e experiencias variadas.
- Permitirán a multifuncionalidade e posibilitarán a acción tanto individual como colectiva.
- Procurarase utilizar na aula os materiais que o alumnado poida atopar na súa vida diaria.
- Se procurará recuperar materiais cotiás para transformalos en materiais didácticos, así como elementos do contorno natural.

Teremos materiais de representación e estimulación cos que o alumnado vai interpretando o mundo que lle rodea sendo importante o xogo simbólico e dramático; e teremos materiais de desenvolvemento da expresión oral, onde o obxectivo primordial será a capacidade de expresión, materiais para secuencias temporais, lectura de imaxes, contos, revistas, láminas, xogos numéricos, dominós, puzzles, bloques lóxicos, xogos de plantilla, material plástico (cores de cera, pintura de dedo, témpera, diferentes tipos de papeis, pinces, plastilina, barro,..) material de construcións, xogos de rosca, mecano, material musical, material informático e audiovisual (ordenador, tablets e pantalla dixital), materiais naturais (arena, auga, horta) , materiais de experimentación (balanzas, prismas, lupas, cordas, imanes, candeas, cintas métricas), materiais non estruturados (corchos, teas, follas,...).

Utilizaremos como recursos principais de traballo os grupos colaborativos (choiva de ideas, toma de decisións, role playing, asambleas, láminas de coleccións, películas, prensa, conversa), o debuxo libre, saídas a contorna e proxectos de traballo. Ademais utilizaremos como medio de expresión propia a dramatizacións, a danza, os títeres e as simulacións.

Desenvolveremos ademais o traballo individual (textos, observación, manualidades, exercicios motores, uso dos rincóns de aula, observacións directas, expresión de sentimentos, itinerarios didácticos e actividades complementarias.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Realizaremos esta avaliación ao comezar o curso e polo tanto o proceso educativo e serviranos para establecer a liña base e o punto de partida do proceso de ensinanza aprendizaxe. Con esta avaliación inicial coñeceremos cales son as capacidades e características que teñen cada un dos nosos alumnos/as nos diferentes ámbitos de seu desenvolvemento.

Realizaremos un ficheiro de datos onde se recollerán datos relevantes sobre o proceso de desenvolvemento das capacidades completadas nos obxectivos do currículo. Incluiremos ademais a información proporcionada polo pai, nai ou titor legal, e se fora o caso, dos informes médicos, psicolóxicos, psicopedagóxicos que aporten estes ao comezo da escolarización do presente curso.

Rexistrárase ademais a observación directa, que realizaremos mediante instrumentos de recollida baseados no proxecto educativo e no currículo vixente. Os puntos principais para esta observación directa serán: os hábitos e autonomía que amose, as relacións con iguais e cos/as mestres/as, o desenvolvemento da linguaxe e ante todo o período de adaptación á clase. Así mesmo solicitarase ao/a mestre/a do curso anterior un informe cos datos oportunos do/a alumno/a para cerrar esta avaliación,

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Para a elaboración dos criterios de cualificación nos rexeremos pola orde do 8 de setembro, polo que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia.

A valoración do proceso de aprendizaxe se expresará en termos cualitativos, recolléndose os progresos efectuados polo alumnado e, no seu caso, as medidas de reforzo e adaptación levadas a cabo.

Valoráranse os contidos e competencias adquiridas nesta unidade por media da observación directa e sistemática do traballo realizado na clase.

Construírase un caderno de clase onde observar a realización axeitada do traballo e a organización, coidado e utilización do material.

Por último valoraremos a expresión oral do alumnado, a súa participación precisa en cada unha das actividades, o seu esforzo e a súa capacidade de escoita.

Criterios de recuperación:

Utilizaremos actividades que reforen os contidos traballados en cada unha das unidades, dedicando mais tempo aos coñecementos que necesitan ser afianzados.

Teranse en conta os resultados da avaliación inicial e a información do profesorado do curso anterior. As medidas de

reforzo educativo irán dirixidas, fundamentalmente, ao alumnado que presente dificultades de aprendizaxe nos aspectos básicos e instrumentais do currículo e que non teña desenvolvido convenientemente os niveis básicos de autonomía e de aprendizaxe mínimos do seu curso. Aqueles outros que presenten algunha outra circunstancia que, a xuízo do titor e profesor de AL e PT, xustifique convenientemente a súa inclusión nestas medidas.

O reforzo será impartido polo profesorado do centro no horario lectivo dispoñible para o efecto. Terán prioridade o alumnado con maiores dificultades. O reforzo educativo poderá ser temporal ou para todo o curso académico, seguíndoo trimestralmente. Procurarase que o reforzo educativo coincida na aula co apoio do profesorado especialista (PT e AL). Primarase o apoio lingüístico para aqueles alumnos e alumnas cuxas dificultades causen atraso noutras aprendizaxes básicas. Na medida do posible, os reforzos educativos serán realizados por profesorado do mesmo internivel, ou por profesorado que afecte directamente ao grupo clase con dispoñibilidade horaria. Este reforzo realizarase en períodos non superiores a 15 minutos, para interferir mínimamente na actividade da aula. Os reforzos organizaranse en horarios semanais diferentes coa intención de darlle a maior continuidade posible aos devanditos reforzos. Os criterios de temporalización das medidas a desenvolver ao tratarse de contidos que se amplían cada ano, reforzaranse no momento oportuno segundo a programación de cada unidade. Naqueles alumnos/as que o requiran, adoptaranse medidas específicas para reforzar os contidos que o profesorado especialista (PT e AL) o titor consideren prioritarios.

6. Medidas de atención á diversidade

As diferencias individuais dos/as alumnos/as, os seus distintos bagaxes biolóxicos, a súas experiencias sociais, e culturais, a súas habilidades e os seus diferentes ritmos de vida e aprendizaxe, fan que non se poida partir dunha panificación baseada nun grupo homoxéneo.

Utilizaremos a observación directa e sistemática no día a día na aula o que nos permitirá descubrir potencialidades e dificultades do alumnado no proceso de aprendizaxe. As titoras tomaremos medidas encamiñadas a favorecer o seu desenvolvemento.

Intentaremos dar resposta as necesidades, temporais ou permanentes, de todo o alumnado.

Atenderemos non só a una determinada dificultade específica que presente o/a alumno/a senón todo o que alumno/a represente: determinadas circunstancias (económicas, sociais e familiares).

No caso de detectar dificultades, analizarase: o posible motivo da súa aparición, a duración do mesmo, o momento no que se produce, os elementos externos que poidan influír na súa aparición (situacións familiares, acontecementos no seu entorno, vivencias persoais), situacións concretas nas que se manifesta, etc.

O principal obxectivo é promover o éxito escolar e incrementar a motivación do alumnado, garantir a súa plena incorporación á vida escolar e social e contribuír á consecución dun clima positivo para o desenvolvemento dos procesos de ensinanza e aprendizaxe na aula e no centro.

O que pretendemos e a participación activa e democrática de todo o alumnado na vida social e escolar do centro, para elo traballaremos os principios e valores como:

- A inclusión como base do desenvolvemento educativo do centro para mellorar a aprendizaxe e a participación de todo o alumnado.
- O valor da diferenza como algo enriquecedor.
- Altas expectativas cara todo o alumnado, as familias e o profesorado.
- Crenza nas capacidades de todos os alumnos e alumnas, partindo das mesmas e non das discapacidades ou dificultades e intentando reducir todas as varreras de aprendizaxe.
- Colaboración entre todos os membros da escola: colaboración e cooperación dos/as alumnos/as entre si, dos profesores entre si, das familias, ... Todo o profesorado se implica na resposta á diversidade, xa que non é

responsabilidade exclusiva do profesorado de apoio, senón de todo o profesorado.

- Organizaremos os recursos persoais e materiais do centro co fin de facilitar unha resposta educativa a todo o alumnado.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Dereitos da infancia	X		
ET.2 - Coeducación			X
ET.3 - Saúde e benestar		X	

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Exposicións	Acudiremos a exposicións relacionadas coas unidades didácticas.			
Actividades deportivas	Favoreceremos a realización do deporte no alumnado.			
Contacontos	Faremos diferentes contacontos relacionados coas unidades. Levaranse a cabo por diferentes estamentos da comunidade educativa e por empresas colaboradoras co centro.			
Obradoiros	Acudiremos a diferentes obradoiros relacionados coas tres unidades.			
Conmemoracións	Celebración por medio de diferentes actividades relacionadas cas unidades as conmemoracións marcadas no calendario escolar.			

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Metodoloxía empregada
Consecución de competencias.
Cumprimento das programacións didácticas.

Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Utilización de recursos bibliográficos, informáticos, audiovisuais e espaciais.
Aproveitamento dos recursos.
Cumprimento das normas de organización de centro.
Medidas de atención á diversidade
Seguimento do proceso de ensinanza aprendizaxe.
Atención á diversidade.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Relación coa comunidade educativa.

Descrición:

A avaliación de cada profesor/a realizarase desde varios puntos de vista:

- Autoliquidación do interesado.
- Por equipos didácticos ou docentes mediante a posta en común dos aspectos xerais da autoavaliación individual.
- Avaliación do Equipo Directivo.

Avaliarase o procedemento de utilización de recursos bibliográficos, informáticos, audiovisuais e espaciais. Farase unha comprobación da existencia dos protocolos que levará a cabo o equipo directivo e reflexarase na memoria final.

Farase unha avaliación da organización e aproveitamento dos recursos cun seguimento efectivo dos protocolos de uso, sen que se produzan disfuncións. Avaliarase a utilización dos recursos por parte de todos de forma que os recursos previstos se utilizaran polo menos unha vez por curso.

Avaliarase a existencia dunha correcta convivencia entre toda a comunidade educativa axustada ao estándar real do marco escolar, así coma a existencia dun Plan de Convivencia axustado cumprimento en todo momento os trámites sinalados e confirmando a intervención correcta por parte do/a profesor/a.

Terase en conta o cumprimento do PEC, así como, dos programas didácticos.

Referirase unha avaliación da consecución de competencias, a porcentaxe de alumnos con avaliación positiva, as programacións didácticas revisadas e axustadas ás características individuais de cada alumno/a así como a satisfacción das familias co profesor/a.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Esta Programación Didáctica é un documento aberto, susceptible de melloras e/ou modificacións que se poidan considerar oportunas, para que sexa unha guía eficaz do proceso de ensino-aprendizaxe do noso Centro.

Ao comezo do curso reunirase o Equipo de Ciclo para facer a revisión da Programación Didáctica, deste xeito contribuiremos a ter actualizado o devandito documento e ao mesmo tempo axudaranos a reflexionar a nosa práctica educativa e as diferentes situacións que se nos presentan, tales como: estimular a aprendizaxe, atender á diversidade, organización de do alumnado, axudar ao alumnado no seu desenvolvemento persoal, regular comportamentos persoais e sociais, avaliar, promover o alumnado, distribuír tempos e espazos, os recursos empregados, utilizar medios técnicos etc.

Ademais reuniranse unha vez por trimestre para recoller aquelas modificación que se deberan facer na programación, se se da o caso, do cal quedará constancia por escrito.

As unidades didácticas serán obxecto de revisión e modificación ao longo do curso.

Farase un enfoque dende unha triple perspectiva:

- Avaliación do deseño: adecuación, coherencia, flexibilidade e funcionalidade.
- Avaliación da posta en práctica: reflexión continuada sobre o desenvolvemento do proxecto.
- Avaliación do impacto producido: comprobación de aprendizaxes, viabilidade da programación para o curso.

Ao final do curso farase un seguimento onde se plasme a utilizade real , o seu carácter flexible e a intervención do profesorado do cal se sacarán as propostas de mellora para o curso seguinte, tendo en conta sempre o anteriormente relatado.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36006675	CPR San José	Pontevedra	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Descubrimento e exploración da contorna	5º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	13
4.2. Materiais e recursos didácticos	14
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	15
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	16
6. Medidas de atención á diversidade	16
7.1. Concreción dos elementos transversais	17
7.2. Actividades complementarias	17
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	18
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	19
9. Outros apartados	19

1. Introducción

A Educación Infantil ten como finalidade básica contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social, e intelectual dos nenos e nenas. Para desenvolver un bo proceso de ensinanza e de aprendizaxe e conseguir no/a neno/a un desenvolvemento e unha evolución óptima é necesario ter en conta unha multitude de aspectos, tanto as súas características persoais como as do entorno. Facilitando deste xeito a súa integración na sociedade na que vive e se desenvolve.

A programación, supón a organización e planificación das aprendizaxes, e convértese no punto de partida para preparar o día a día co alumnado e axúdanos a definir aqueles aspectos que debemos ter en conta antes de comezar cada proceso de ensino-aprendizaxe. Representa o conxunto de decisións didácticas que adopta o mestre ou mestra como folla de ruta a seguir durante o seu labor docente. Nela, aproveitaremos para contextualizar e adaptar as aprendizaxes partindo das necesidades específicas do grupo de alumnos e alumnas e os seus ritmos de aprendizaxe, facilitando desta maneira o bo desenvolvemento das nosas propostas na aula.

Cando organizamos as nosas decisións didácticas, estamos a ordenar as ideas esenciais para construír verdadeiras situacións de aprendizaxe e brindarlles a mellor educación posible aos alumnos e alumnas. A programación permítenos crear un deseño pedagóxico único e persoal que dea resposta ás necesidades educativas de todos os nenos e nenas.

A avaliación completará o proceso de ensino-aprendizaxe. Analizaremos en cada momento os aspectos que inflúen neste e poremos en valor as aprendizaxes. Permitiranos saber se estamos a cumprir os obxectivos propostos e, en caso contrario, realizar unha revisión da nosa práctica e detectar novas necesidades, carencias e/ou cambios necesarios que demanden a nosa aula e os/as nosos/as alumnos/as.

Para dar resposta á necesidade de programar e avaliar, presentamos o seguinte material coa intención de compilar a información básica que axude a ordenar as aprendizaxes, permitindo unha xestión eficaz da aula cunha visión global do proceso educativo previsto durante o curso escolar.

Seguindo a Orde do 22 de xullo de 1997 pola que se regulan determinados aspectos de organización e funcionamento das escolas de educación infantil e dos colexios de educación primaria, correspóndelle ó profesorado a programación de actividades e tarefas, programación de aula. Partindo do Proxecto curricular do centro e a súa concreción na programación de ciclo.

Para o desenvolvemento desta programación teremos en conta a lexislación vixente pola que se desenvolve o Currículo de ED. Infantil na Comunidade Autónoma de Galicia, Decreto 150/2022, do 8 de setembro de 2022. Non obstante cabe sinalar que esta Programación será o suficientemente flexible e adaptarase á ORDE pola que se aproba o calendario escolar para cada curso nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia e maila Resolución da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se establece a incorporación gradual do alumnado.

Durante o transcurso das primeiras semanas do curso realizaremos as pertinentes valoracións iniciais para detectar calquera tipo de dificultade que nos poida suscitar.

A lingua ca que imos a traballar na aula será o castelán, que é a lingua maioritaria dos nenos/as, e ademais é a nosa obriga facer que os rapaces/as coñezan a lingua da súa comunidade, o galego.

Somos un colexio concertado con Educación Infantil e Educación Primaria que consta de nove unidades, un curso por nivel.

A maioría das familias son castelán falantes. A comunicación cos/as fillos/as é en castelán, reducíndose a comunicación en galego a menos dun sete por cento, polo xeral, do noso alumnado. Obsérvase unha redución desta porcentaxe cando a comunicación é fora da familia.

Cara a achegarse a unha normalización da lingua galega, o colexio ten un papel importante de desenvolver, sempre dende o punto de vista de que debe ser un axente compensador de desigualdades para que os nosos/as alumnos/as podan familiarizarse co galego para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, facendo en todo caso, que

as dúas lingua oficiais sexan tidas en conta.

Responden maioritariamente ao modelo tradicional de familia, aínda que cada vez máis obsérvase unha tendencia á ruptura da estrutura familiar e na case totalidade dos casos a patria potestade pasa a ser exclusividade da nai. Cabería ter en conta a situación desta minoría xa importante que adoitan necesitar actuacións específicas que se derivan da ruptura dese modelo social.

O nivel académico das familias é medio-alto , con estudos primarios e estudos de F.P. e B.U.P., e universitarios. Aínda que nalgúns casos teñen a formación básica. A situación laboral das familias é maioritariamente activa, e predomina o tipo de familia na que os ambos proxenitores traballan, aínda que nestes tempos de pandemia moitos tiveron problemas neste ámbito.

As familias participan na dinámica do centro, prestan a súa colaboración sempre que sexa necesaria para actividades complementarias e extraescolares, asisten as reunións e ofrecen suxestións.

As normas de funcionamento, organización e puntualidade son aceptadas e cumpridas con rigorosidade e regularidade.

Tratase de favorecer a comunicación coas familias para lles facer participes e responsables da educación conxunta dos seus fillos/as e sensibilizalos da importancia educativa da etapa que se atopan os/as seus/súas nenos e nenas.

O noso alumnado como as súas as familias son maioritariamente castelán falantes; nun 95% entre os membros da familia.

Como o noso entorno está inmerso (segundo o mapa lingüístico de Galicia) nunha zona na que predomina o castelán falante, considérase o castelán como a súa lingua materna e nesa lingua son escolarizados na educación infantil.

O CPR San José manifestase aconfesional e respectuoso con tódalas crenzas. Igualmente maniféstase libre de calquera tendencia ideolóxica ou política. Ningún membro da Comunidade Educativa exercerá accións, actividades ou actitudes dirixidas ao adoutramento de calquera tipo de crenza ou ideoloxía agás aquelas lexítimas e legalmente regulamentadas.

En todo caso garantirase o dereito dos pais a que, segundo as súas conviccións, reciban ou non ensinanza relixiosa.

A exploración e comprensión daquilo que configura a realidade das nenas e dos nenos, considerando as súas múltiples relacións e interdependencias, coa finalidade de construír un coñecemento sobre o medio físico, natural e social cada vez máis axustado. O medio é un todo integrado, onde os elementos naturais e culturais se relacionan e se inflúen mutuamente. É importante que durante esta etapa educativa a nena e o neno, ademais de identificar os distintos elementos que conforman o medio, descubran e comprendan progresivamente as relacións entre os distintos obxectos, fenómenos e feitos.

Favoreceremos o proceso de descubrimento, comprensión, observación e exploración dos elementos físicos, naturais e sociais da contorna, concibida como un elemento provocador de emocións e sorpresas, tratando de que, xunto co seu progresivo coñecemento, os nenas e as nenos adopten e desenvolvan actitudes de respecto e valoración sobre a necesidade de coidala e protexela.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar as características de materiais, obxectos e coleccións e establecer relacións entre eles, mediante a exploración, a manipulación sensorial, o manexo de ferramentas sinxelas e o desenvolvendo das destrezas lóxico-matemática para descubrir e crear unha idea cada vez máis complexa do mundo.	1	1	1	1	1	1	1	1
OBX2 - Desenvolver, de maneira progresiva, os procedementos do método científico e as destrezas do pensamento computacional, a través de procesos de observación e manipulación de obxectos, para iniciarse na interpretación da contorna e responder de forma creativa ás situacións e aos retos que se presenten.	1		1	1				1
OBX3 - Recoñecer elementos e fenómenos da natureza amosando interese polos hábitos que inciden sobre ela para apreciar a importancia do uso sostible, o coidado e a conservación da contorna na vida das persoas.	1	1	1	1	1	1	1	1
OBX4 - Identificar as características e funcións dos grupos e organizacións da comunidade, apreciando algúns elementos significativos propios da cultura galega como base para a construción da identidade social desde o coñecemento e a valoración das particularidades do mundo circundante.	1		1		1	1		1

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Viaxe a un mundo máxico	Desenvolveremos a experimentación directa da nosa contorna. Espertaremos no alumnado a curiosidade e o interese por todo o que lle rodea. Observaran y explorarán a súa contorna para coñecer e comprender a realidade e participar nela de forma crítica.	103	X		
2	Amor a natureza	Traballaremos todos os aspectos: animais, plantas, elementos naturais, recursos naturais, relación dos seres vivos,...	84			X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Amor a natureza	<p>Promoveremos nos nenos e nenas o respecto, o coidado e o amor pola natureza, por varios motivos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Por responsabilidade: Coñecer que as plantas e os animais son seres vivos e que hai que coidalos, respectalos e conservalos e fomentar a responsabilidade. - Por conservación da natureza: debemos educar as novas xeracións para que aprendan a protexela e conservalo. 	84			X
3	¿Onde vivimos? ¿Con quen vivimos?	<p>Un dos aspectos máis importantes no desenvolvemento humano, é o entorno no que vivimos, xa que este inflúe directamente na maneira de como percibimos a sociedade e na maneira na que interactuamos con ela.</p> <p>O lugar onde viven ten características propias, descubrirán: a súa historia, a cidade, a súa xente, as súas casas e calles, as profesións, os servizos, as persoas con quen compartimos a nosa vida. Sentiranse parte del. Irán tomando conciencia do mundo que lles rodea.</p>	93		X	

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Viaxe a un mundo máxico	103

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Establecer distintas relacións entre os obxectos a partir das súas calidades ou atributos mostrando curiosidade e interese.	Amosar interese polo aprendizaxe e discriminar e relacionar obxectos por un criterio establecido.	TI
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Utilizar os cuantificadores básicos mais sigificativos.	
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Identificar e asociar os números e grafías do 1 ao 3 coa súa cantidade correspondente.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Identificar e utilizar as formas xeométricas básicas: o cadrado, o triángulo, e o círculo.	
CA1.5 - Situarse adecuadamente nos espazos habituais, tanto en repouso coma en movemento, aplicando os seus coñecementos acerca das nocións espaciais básicas e xogando co propio corpo e con obxectos.	Amosar unha axeitada utilización do seu corpo en parada ou en movemento.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Saber describir de maneira inicial, a súa colocación no espazo (diante-atras, preto- lonxe, arriba-abaixo...).	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Utilizar axeitadamente nocións temporais básicas: onte , antonte, mañá, antes, despois.	
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Utilizar o corpo ou ferramentas cando sexa preciso para medir nas situacións cotiás.	
CA2.2 - Xestionar situacións, dificultades, retos ou problemas planificando secuencias de actividades, mostrando interese e iniciativa e colaborando cos seus iguais.	Amosar interese nas actividades dentro da clase. Colaborar cos iguais.	
CA2.3 - Aplicar estratexias para canalizar a frustración ante as dificultades ou os problemas.	Ser quen de controlar a súa frustración na maioría dos problemas ou dificultades que se lle presenten na súa vida cotiá.	
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Utilizar o ensaio error na manipulación de materias.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Actuar de forma autónoma na toma de decisións.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Presentar a capacidade para afrontar un problema.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Ser quen de esperar a súa quenda, respectar as opinións e producións dos demais e ser quen de facer producións propias. Traballar de forma cooperativa.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Iniciarse na utilización da robótica demaneira correcta.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Obxectos e materiais. Interese, curiosidade e actitude de respecto durante a súa exploración. - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións,

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - ciclos, calendario... - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes.

UD	Título da UD	Duración
2	Amor a natureza	84

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Establecer distintas relacións entre os obxectos a partir das súas calidades ou atributos mostrando curiosidade e interese.	Amosar interese polo aprendizaxe e discriminar e relacionar obxectos por un criterio establecido.	TI
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Utilizar os cuantificadores básicos mais significativos.	
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Identificar e asociar os números e grafías do 1 ao 7 coa súa cantidade correspondente.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Identificar e utilizar as formas xeométricas básicas: o cadrado, o triángulo, o círculo e o rectángulo.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Utilizar axeitadamente nocións temporais básicas: onte , antonte, mañá, antes, despois.	
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Utilizar o corpo ou ferramentas cando sexa preciso para medir nas situacións cotiás.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.2 - Xestionar situacións, dificultades, retos ou problemas planificando secuencias de actividades, mostrando interese e iniciativa e colaborando cos seus iguais.	Amosar interese nas actividades dentro da clase. Colaborar cos iguais.	
CA2.3 - Aplicar estratexias para canalizar a frustración ante as dificultades ou os problemas.	Ser quen de controlar a súa frustración na maioría dos problemas ou dificultades que se lle presenten na súa vida cotiá.	
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Utilizar o ensaio error na manipulación de materias.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Actuar de forma autónoma na toma de decisións.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Presentar a capacidade para afrontar un problema.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Ser quen de esperar a súa quenda, respectar as opinións e producións dos demais e ser quen de facer producións propias. Traballar de forma cooperativa.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Utilización da robótica de maneira correcta	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Respectar e coidar a nosa contorna. Reciclar, protección do medio ambiente, protección animal.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Ser quen de expoñer algún fenómeno natural así como algunha cualidades da materia presentada.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Coñecer e observar fenómenos naturais necesarios na vida das persoas.	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Coñecer algún dos elementos arquitectónicos e naturais máis importantes da súa cidade e da súa comunidade autónoma.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Identificar e diferenciar seres vivos e seres inertes. As súas características.	
CA3.6 - Valorar a necesidade de coidar e de respectar os seres vivos.	A importancia de resoectar e coidar os seres vivos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Obxectos e materiais. Interese, curiosidade e actitude de respecto durante a súa exploración.

Contidos

- Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación.
- Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos.
- Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir.
- Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento.
- Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario...
- Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento.
- Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna.
- Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información.
- Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións.
- Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento.
- Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións.
- Habilidades do pensamento computacional.
- Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos.
- Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes.
- Experimentación de accións cos elementos naturais: auga, terra, aire. Características e comportamento (peso, capacidade, volume, mesturas ou transvasamentos).
- Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático.
- Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles.
- Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais.
- Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas.
- Os seres vivos e as súas características.
- A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. Respecto dos seus dereitos.
- Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.

UD	Título da UD	Duración
3	¿Onde vivimos? ¿Con quen vivimos?	93

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Utilizar os cuantificadores básicos mais sigificativos.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Identificar e asociar os números e grafías do 1 ao 5 coa súa cantidade correspondente.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Identificar e utilizar as formas xeométricas básicas: o cadrado, o triángulo, o círculo e o rectángulo.	
CA1.5 - Situarse adecuadamente nos espazos habituais, tanto en repouso coma en movemento, aplicando os seus coñecementos acerca das nocións espaciais básicas e xogando co propio corpo e con obxectos.	Amosar unha axeitada utilización do seu corpo en parada ou en movemento.	
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Saber describir de maneira inicial, a súa colocación no espazo (diante-atrás, preto-lonxe, arriba-abaixo, ...	
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Utilizar o corpo ou ferramentas cando sexa preciso para medir nas situacións cotiás.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Utilizar axeitamente nocións temporais básicas: onte , antonte, mañá, antes, despois.	
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Utilizar o corpo ou ferramentas cando sexa preciso para medir nas situacións cotiás.	
CA2.2 - Xestionar situacións, dificultades, retos ou problemas planificando secuencias de actividades, mostrando interese e iniciativa e colaborando cos seus iguais.	Amosar interese nas actividades dentro da clase. Colaborar cos iguais.	
CA2.3 - Aplicar estratexias para canalizar a frustración ante as dificultades ou os problemas.	Ser quen de controlar a súa frustración na maioría dos problemas ou dificultades que se lle presenten na súa vida cotiá.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Actuar de forma autónoma na toma de decisións.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Presentar a capacidade para afrontar un problema.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Ser quen de esperar a súa quenda, respectar as opinións e producións dos demais e ser quen de facer producións propias. Traballar de forma cooperativa.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Iniciarse na utilización da robótica demaneira correcta.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.1 - Identificar o núcleo familiar e a escola como os primeiros grupos sociais de pertenza valorando positivamente as relacións afectivas que se establecen e a súa importancia no desenvolvemento persoal.	Identificar e explicar os compoñentes da súa familia e as súas relacións afectivas. Explicar os compoñentes da escola.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Valorar a importancia das relacións das relacións entre iguais e cos demais.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Coñecer e respectar os distintos tipos de familias. Diferenciar os parentescos mais comúns (irmá, irmán, nai, pai, avó, avoa).	
CA4.4 - Descubrir as distintas profesións, organizacións e servizos da contorna valorando as súas funcións e a importancia social da súa actividade.	Recoñecer oficios e profesións do contorno próximo. Ser quen de recoñecer e describir as súas funcións na sociedade.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándolas como sinais de identidade.	Coñecer celebracións costumes e festas tradicionais da propia cultura e doutras.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Distinguir os principais tipos de patrimonio de Galicia. Coñecer a vida de Rosalía de Castro.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Identificación das nocións topográficas básicas no plano. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos.

Contidos

- Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes.
- A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros.
- Relacións de parentesco.
- A escola.
- O barrio e o concello: servizos, características e funcións.
- Valoración de profesións e servizos da comunidade desde unha perspectiva de xénero.
- Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima.
- Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega.
- Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.

4.1. Concrecións metodolóxicas

O obxectivo que temos é que os/as alumnos/as descubran, investiguen e cheguen a ser competentes e capaces de se desenvolveren na vida. Isto implica que o noso alumnado ten que pensar e ser quen de aprender por eles/as mesmos/as, dándolles as ferramentas e estratexias para que sexan eles/as mesmos/as os protagonistas das súas aprendizaxes.

Utilizaremos:

- Intelixencias múltiples: deixaremos que cada neno/a aprenda ao seu ritmo.
- Educación emocional: ensinaremos aos nenos e nenas a que saiban controlar e xestionar os seus sentimentos e emocións.
- Aprendizaxe baseado na reflexión e na investigación: intentaremos que o alumno/a cheguen a unha solución ante un problema exposto. Pode facelo de maneira individual ou en grupo. Con isto desenvolvemos nos nenos/as o razoamento e a creatividade.
- A aprendizaxe cooperativa: realizaremos actividades de aprendizaxe en conxunto onde os/as alumnos/as poden e deben traballar en equipo, tanto dentro como fora do aula, para poder interactuar entre eles coa meta de conseguir un mesmo obxectivo común. Na aula os/as alumnos/as divídense en pequenos grupos que traballan unha temática que se lles asignou e sobre a que aprenden, mediante a colaboración de todos os/as alumnos/as que integran o equipo. Esta aprendizaxe potencia as capacidades de cada neno/a a través do intercambio de coñecementos. Coa aprendizaxe colaborativa se desenvólvese o sentido da responsabilidade, desenvólvese habilidades de liderado, facilita o traballo en equipo, mellora a autoestima do alumnado e fomenta a competencia.
- A ensinanza por descubrimento: os/as alumnos/as aprenden os coñecementos por si mesmos de maneira progresiva. Debemos de motivar aos alumnos/as a aprender a través dun material adecuado. A aprendizaxe por descubrimento estimula aos/as alumnos/as a pensar, se potencia a solución creativa de problemas, estimula a autoestima e a seguridade, ademais.
- O xogo: O xogo promove a ensinanza das intelixencias múltiples, facilita a xestión e a comunicación das emocións, aumenta a confianza nun mesmo e o respecto cara os demais.

O xogo ten un papel fundamental no desenvolvemento integral do/a neno/a, e un elemento de motivación que fai mais ameno e facilita a aprendizaxe. O alumnado aprende mais rapidamente se o fai de maneira divertida e sen estrés. Nos serve para estimular a súa imaxinación, a súa creatividade, facilita a comprensión de situacións, a

resolución de problemas, a elaboración de estratexias, e aprende as normas de convivencia.

A través deste, os/as nenos/as interiorizan normas, expresan sentimentos e emocións contribuíndo a un desenvolvemento integral, polo que deberemos dotar as nosas actividades de carácter lúdico.

- Aprendizaxe significativo: Estableceremos relacións entre os novos aprendizaxes e os previos que teñen os/as nosos/as alumnos/as, o que favorecerá a xeneralización de aprendizaxes atribuíndo significado a aquilo que le transmitimos.

- Ambiente cálido, estimulante e de respecto: os/as nenos/as interiorizan as aprendizaxes sempre en relación cos outros, a calidade das interaccións tanto con adultos como cos iguais condicionarán en gran medida o seu desenvolvemento sempre que senta que se conta con el/ela que lle ofrecemos a confianza necesaria para expresarse libremente.

- Espazo e o tempo flexible e adaptado: estableceremos rutinas que se adapten as necesidades e obxectivos, outorgaremos tamén aos/as neno/as espazos e tempos onde poidan explorar segundo as súas necesidades e ritmos de aprendizaxe. Os agrupamentos deben favorecer as interaccións de calidade entre os membros de cada grupo e sentirse partícipes del.

- Atenderemos á diversidade da aula: respectando os diferentes estilos cognitivos, motivacións e intereses. Por elo, respectaremos as diferencias persoais de maneira que a aprendizaxe sexa o mais individualizado posible.

- Favoreceremos a motivación.

- Flexibilidade: Posibilitar a flexibilidade e adaptabilidade do proceso de ensino-aprendizaxe ás necesidades da nosa aula.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Materiais didácticos.
Material de aula.
Recursos de aula.
Recursos Persoais.
Recursos Físicos
Recursos do contorno.

Utilizaremos estes materiais e recursos como instrumentos de mediación entre os contidos, os aprendizaxes e os obxectivos. serán elementos de xogo e de actividades para o desenvolvemento de capacidades e habilidades que permitan o seu desenvolvemento integral en todas as súas tarefas.

Este material será seguro, resistente, de fácil manexo, atractivo, polivalente e pouco estruturado, para maior facilidade do traballo por parte do alumnado.

Os materiais serán orientados cara o intercambio e a comunicación entre o alumnado, cos adultos e co mundo exterior.

En canto aos criterios de selección dos materiais e recursos didácticos, se establecen os seguintes:

- Deben responder ás necesidades dos nenos e nenas, e aos proxectos de traballo que xurdan e os que preveu

realizar.

- Deben responder ás necesidades de seguridade e manipulación por parte dos/as alumnos/as.
- Han de incitar á exploración, investigación e recreación de situacións e experiencias variadas.
- Permitirán a multifuncionalidade e posibilitarán a acción tanto individual como colectiva.
- Procurarase utilizar na aula os materiais que o alumnado poida atopar na súa vida diaria.
- Se procurará recuperar materiais cotiás para transformalos en materiais didácticos, así como elementos do contorno natural.

Teremos materiais de representación e estimulación cos que o alumnado vai interpretando o mundo que lle rodea sendo importante o xogo simbólico e dramático; e teremos materiais de desenvolvemento da expresión oral, onde o obxectivo primordial será a capacidade de expresión, materiais para secuencias temporais, lectura de imaxes, contos, revistas, láminas, xogos numéricos, dominós, puzzles, bloques lóxicos, xogos de plantilla, material plástico (cores de cera, pintura de dedo, témpera, diferentes tipos de papeis, pinceis, plastilina, barro,..) material de construcións, xogos de rosca, mecano, material musical, material informático e audiovisual (ordenador, tablets e pantalla dixital), materiais naturais (arena, auga, horta) , materiais de experimentación (balanzas, prismas, lupas, cordas, imanes, candeas, cintas métricas), materiais non estruturados (corchos, teas, follas,...).

Utilizaremos como recursos principais de traballo os grupos colaborativos (choiva de ideas, toma de decisións, role playing, asambleas, láminas de coleccións, películas, prensa, conversa), o debuxo libre, saídas a contorna e proxectos de traballo. Ademais utilizaremos como medio de expresión propia a dramatizacións, a danza, os títeres e as simulacións.

Desenvolveremos ademais o traballo individual (textos, observación, manualidades, exercicios motores, uso dos rincóns de aula, observacións directas, expresión de sentimentos, itinerarios didácticos e actividades complementarias.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Realizaremos esta avaliación ao comezar o curso e polo tanto o proceso educativo e serviranos para establecer a liña base e o punto de partida do proceso de ensinanza aprendizaxe. Con esta avaliación inicial coñeceremos cales son as capacidades e características que teñen cada un dos nosos alumnos/as nos diferentes ámbitos de seu desenvolvemento.

Realizaremos un ficheiro de datos onde se recollerán datos relevantes sobre o proceso de desenvolvemento das capacidades completadas nos obxectivos do currículo. Incluiremos ademais a información proporcionada polo pai, nai ou titor legal, e se fora o caso, dos informes médicos, psicolóxicos, psicopedagóxicos que aporten estes ao comezo da escolarización do presente curso.

Rexistrarase ademais a observación directa, que realizaremos mediante instrumentos de recollida baseados no proxecto educativo e no currículo vixente. Os puntos principais para esta observación directa serán: os hábitos e autonomía que amose, as relacións con iguais e cos/as mestres/as, o desenvolvemento da linguaxe e ante todo o período de adaptación á clase.

Así mesmo solicitarase ao/a mestre/a do curso anterior un informe cos datos oportunos do/a alumno/a para cerrar esta avaliación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Para a elaboración dos criterios de cualificación nos rexeremos pola orde do 8 de setembro, polo que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia.

A valoración do proceso de aprendizaxe se expresará en termos cualitativos, recolléndose os progresos efectuados polo alumnado e, no seu caso, as medidas de reforzo e adaptación levadas a cabo.

Valoraranse os contidos e competencias adquiridas nesta unidade por media da observación directa e sistemática do traballo realizado na clase.

Construirase un caderno de clase onde observar a realización axeitada do traballo e a organización, coidado e utilización do material.

Por último valoraremos a expresión oral do alumnado, a súa participación precisa en cada unha das actividades, o seu esforzo e a súa capacidade de escoita.

Criterios de recuperación:

Teranse en conta os resultados da avaliación inicial e a información do profesorado do curso anterior. As medidas de reforzo educativo irán dirixidas, fundamentalmente, ao alumnado que presente dificultades de aprendizaxe nos aspectos básicos e instrumentais do currículo e que non teña desenvolvido convenientemente os niveis básicos de autonomía e de aprendizaxe mínimos do seu curso. Aqueles outros que presenten algunha outra circunstancia que, a xuízo do titor e profesor de AL e PT, xustifique convenientemente a súa inclusión nestas medidas.

O reforzo será impartido polo profesorado do centro no horario lectivo dispoñible para o efecto. Terán prioridade o alumnado con maiores dificultades. O reforzo educativo poderá ser temporal ou para todo o curso académico, seguíndoo trimestralmente. Procurarase que o reforzo educativo coincida na aula co apoio do profesorado especialista (PT e AL). Primarase o apoio lingüístico para aqueles alumnos e alumnas cuxas dificultades causen atraso noutras aprendizaxes básicas. Na medida do posible, os reforzos educativos serán realizados por profesorado do mesmo internivel, ou por profesorado que afecte directamente ao grupo clase con dispoñibilidade horaria. Este reforzo realizarase en períodos non superiores a 15 minutos, para interferir minimamente na actividade da aula. Os reforzos organizaranse en horarios semanais diferentes coa intención de darlle a maior continuidade posible aos devanditos reforzos. Os criterios de temporalización das medidas a desenvolver ao tratarse de contidos que se amplían cada ano, reforzaranse no momento oportuno segundo a programación de cada unidade. Naqueles alumnos/as que o requiran, adoptaranse medidas específicas para reforzar os contidos que o profesorado especialista (PT e AL) o titor consideren prioritarios.

6. Medidas de atención á diversidade

As diferencias individuais dos/as alumnos/as, os seus distintos bagaxes biolóxicos, a súas experiencias sociais, e culturais, a súas habilidades e os seus diferentes ritmos de vida e aprendizaxe, fan que non se poida partir dunha planificación baseada nun grupo homoxéneo.

Utilizaremos a observación directa e sistemática no día a día na aula o que nos permitirá descubrir potencialidades e dificultades do alumnado no proceso de aprendizaxe. As titoras tomaremos medidas encamiñadas a favorecer o seu desenvolvemento.

Intentaremos dar resposta as necesidades, temporais ou permanentes, de todo o alumnado.

Atenderemos non só a una determinada dificultade específica que presente o/a alumno/a senón todo o que alumno/a represente: determinadas circunstancias (económicas, sociais e familiares).

No caso de detectar dificultades, analizarase: o posible motivo da súa aparición, a duración do mesmo, o momento no que se produce, os elementos externos que poidan influír na súa aparición (situacións familiares, acontecementos no seu entorno, vivencias persoais), situacións concretas nas que se manifesta, etc.

O principal obxectivo é promover o éxito escolar e incrementar a motivación do alumnado, garantir a súa plena incorporación á vida escolar e social e contribuír á consecución dun clima positivo para o desenvolvemento dos procesos de ensinanza e aprendizaxe na aula e no centro.

O que pretendemos e a participación activa e democrática de todo o alumnado na vida social e escolar do centro, para elo traballaremos os principios e valores como:

- A inclusión como base do desenvolvemento educativo do centro para mellorar a aprendizaxe e a participación de todo o alumnado.
- O valor da diferenza como algo enriquecedor.
- Altas expectativas cara todo o alumnado, as familias e o profesorado.
- Crenza nas capacidades de todos os alumnos e alumnas, partindo das mesmas e non das discapacidades ou dificultades e intentando reducir todas as varreras de aprendizaxe.
- Colaboración entre todos os membros da escola: colaboración e cooperación dos/as alumnos/as entre si, dos profesores entre si, das familias, ...Todo o profesorado se implica na resposta á diversidade, xa que non é responsabilidade exclusiva do profesorado de apoio, senón de todo o profesorado.
- Organizaremos os recursos persoais e materiais do centro co fin de facilitar unha resposta educativa a todo o alumnado.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Vida en sociedade	X		
ET.2 - Educación vial			X
ET.3 - Medio ambiente		X	

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Exposicións	Recorreremos distintos espazos da nosa cidade descubrindo a nosa contorna.			
Lugares emblemáticos da nosa contorna	Recorreremos distintos espazos da nosa cidade e do entorno mais próximo, descubrindo a nosa contorna.			
Sendeirismo	Percorrido por unha senda cercana ao centro descubrindo os distintos elementos naturais existentes.			

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Obradoiros	Diferentes obradoiros relacionados coas tres unidades. Descubrir o traballo dos panadeiros.			
Semana do libro	Celebración da semana do libro relacionando esta semana coas linguas cooficiais.			
A nosa costa	Visitar zonas de costa mais preto da cidade.			
Conmemoracións	Celebración, por medio de diferentes actividades relacionadas cas unidades, as conmemoracións marcadas no calendario escolar.			

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Metodoloxía empregada
Consecución de competencias.
Cumprimento das programacións didácticas.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Utilización de recursos bibliográficos, informáticos, audiovisuais e espaciais.
Aproveitamento dos recursos.
Cumprimento das normas de organización de centro.
Medidas de atención á diversidade
Seguimento do proceso de ensinanza aprendizaxe.
Atención á diversidade.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Relación coa comunidade educativa.

Descrición:

A avaliación de cada profesor/a realizarase desde varios puntos de vista:

- Autoliquidación do interesado.
- Por equipos didácticos ou docentes mediante a posta en común dos aspectos xerais da autoavaliación individual.
- Avaliación do Equipo Directivo.

Avaliarase o procedemento de utilización de recursos bibliográficos, informáticos, audiovisuais e espaciais. Farase unha comprobación da existencia dos protocolos que levará a cabo o equipo directivo e reflexarase na memoria final.

Farase unha avaliación da organización e aproveitamento dos recursos cun seguimento efectivo dos protocolos de uso, sen que se produzan disfuncións. Avaliarase a utilización dos recursos por parte de todos de forma que os recursos previstos se utilizaran polo menos unha vez por curso.

Avaliarase a existencia dunha correcta convivencia entre toda a comunidade educativa axustada ao estándar real do marco escolar, así coma a existencia dun Plan de Convivencia axustado cumprimento en todo momento os trámites sinalados e confirmando a intervención correcta por parte do/a profesor/a.

Terase en conta o cumprimento do PEC, así como, dos programas didácticos.

Referirase unha avaliación da consecución de competencias, a porcentaxe de alumnos con avaliación positiva, as programacións didácticas revisadas e axustadas ás características individuais de cada alumno/a así como a satisfacción das familias co profesor/a.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Esta Programación Didáctica é un documento aberto, susceptible de melloras e/ou modificacións que se poidan considerar oportunas, para que sexa unha guía eficaz do proceso de ensino-aprendizaxe do noso Centro.

Ao comezo do curso reunirse o Equipo de Ciclo para facer a revisión da Programación Didáctica, deste xeito contribuiremos a ter actualizado o devandito documento e ao mesmo tempo axudaranos a reflexionar a nosa práctica educativa e as diferentes situacións que se nos presentan, tales como: estimular a aprendizaxe, atender á diversidade, organización de do alumnado, axudar ao alumnado no seu desenvolvemento persoal, regular comportamentos persoais e sociais, avaliar, promover o alumnado, distribuír tempos e espazos, os recursos empregados, utilizar medios técnicos etc.

Ademais reuniranse unha vez por trimestre para recoller aquelas modificación que se deberan facer na programación, se se da o caso, do cal quedará constancia por escrito.

As unidades didácticas serán obxecto de revisión e modificación ao longo do curso.

Farase un enfoque dende unha triple perspectiva:

- Avaliación do deseño: adecuación, coherencia, flexibilidade e funcionalidade.
- Avaliación da posta en práctica: reflexión continuada sobre o desenvolvemento do proxecto.
- Avaliación do impacto producido: comprobación de aprendizaxes, viabilidade da programación para o curso.

Ao final do curso farase un seguimento onde se plasme a utilizade real , o seu carácter flexible e a intervención do profesorado do cal se sacarán as propostas de mellora para o curso seguinte, tendo en conta sempre o anteriormente relatado.

9. Outros apartados